

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
TITKÁRSÁGA

BUDAPEST, 2007. JÚNIUS 15.

Jogszabály	1023/2007. (IV. 5.) Korm. hat.	a Kormány középtávú tudomány-, technológia- és innováció-politikai stratégiájáról	54
<hr/>			
Az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa 2007. április 16-i ülésének állásfoglalásai			72
<hr/>			
A Magyar Tudományos Akadémia 2007. május 7–8-i Közgyűlésének határozatai			72
<hr/>			
Együttműködési megállapodás a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Köztársaság Honvédelmi Minisztériuma között			77
<hr/>			
Közlemények	Tájékoztató	a Magyar Tudományos Akadémia Doktora cím adományozásáról és a Doktori Tanács által odaítélt kandidátusi fokozatokról	79
	Pályázati felhívás	Pedagógus Kutatói Pályadíjra	79
	Fogadóórák	a Magyar Tudományos Akadémia elnökénél és főtítkáranál	80

JOGSZABÁLY

A Kormány 1023/2007. (IV. 5.) Korm. határozata a Kormány középtávú tudomány-, technológia- és innováció-politikai stratégiájáról

A Kormány – annak érdekében, hogy erősítse Magyarország tudáson és a tudás hasznosításán alapuló versenyképességét –

1. elfogadta a Kormány középtávú tudomány-, technológia- és innováció-politikai stratégiáját (a továbbiakban: TTI stratégia), és azt e határozat a *mellékleteként* közzé teszi;

2. felhívja az érintett minisztereket, hogy a TTI stratégia alapján készítsenek részletes intézkedési tervet, amely tartalmazza a határidők és a költségvetés meghatározását, továbbá az egyes feladatok felelőseinek megnevezését. Az intézkedési terv, illetőleg az abban szereplő programok a költségvetési finanszírozás tekintetében nem léphetik túl a konvergencia-programban meghatározott kereteket. Az intézkedési tervet a Kormányhoz történő benyújtás előtt a Versenyképességi Kerekasztal előzetesen vitassa meg.

Felelős: gazdasági és közlekedési miniszter
oktatási és kulturális miniszter
az államreform előkészítő munkának operatív irányításáért felelős kormánybiztos

Felkért közreműködő: a Magyar Tudományos Akadémia elnöke

Határidő: a TTI stratégia Kormány általi elfogadását követő 90 nap

Melléklet az 1023/2007. (IV. 5.) Korm. határozathoz

A Kormány középtávú tudomány-, technológia- és innováció-politikai (TTI) stratégiája (2007–2013)

1. TARTALMI ÖSSZEFOGLALÓ

A tudásalapú társadalom és gazdaság kialakítása magas szintű tudást igényel, amely új, piacképes termékekben, szolgáltatásokban jelenik meg. A versenyképesség és a tartós növekedés egyik meghatározó tényezője a tudomány és az innováció. A tudás egyben az életminőség fontos tényezőjévé vált.

A magyar gazdaságnak és társadalomnak a tudáson és az innováción alapuló új fejlődési pályára kell lépnie, hogy Magyarország tudásintenzív és innovációs tevékenységekkel, termékeihez a lehető legnagyobb hozzáadott értéket adva kapcsolódjon be a világgazdaságba. A magyar gazdaság tartós fejlődése csak az innovációt ösztönző környezetben valósulhat meg.

A stratégia általános célja, hogy Magyarország középtávon olyan országgá váljon, ahol a gazdaság hajtómotorja a tudás és az innováció, és a vállalatok a globális piacon versenyképes termékekkel, szolgáltatásokkal jelennek meg.

A középtávú célok:

- A vállalatok kutatási és fejlesztési tevékenységének bővülése.
- Nemzetközileg is elismert kutató-fejlesztő és innovációs központok, kutatóegyetemek kialakítása.
- A régiók kutatás-fejlesztési és innovációs (K+F+I) kapacitásának növelése.
- Az új ismeret termelésének és a tudás átörökítésnek a globalizálódása, iparosodása révén olyan tudás piac kialakítása, mely a teljesítmény elismerése és a versengés elvén működik.
- A kijelölt prioritásoknak megfelelő tudományos nagyberuházások megvalósítása, elsősorban a régióközpontokban és a fejlesztési pólusokban, egyben a régiók közötti különbségek csökkentése (regionális kohézió).
- Az éves K+F ráfordítás dinamikus emelése, mindenekelőtt a vállalatok ráfordításai növelésének eredményeként.

A stratégiai célok megvalósításának alapelvei:

- A szellemi és anyagi erőforrások fókuszálása, a felhasználás optimalizálása.
- A K+F eredmények fokozott gazdasági és társadalmi hasznosítása.
- A regionális innováció erősítése.

A stratégia az alábbi prioritási területekre jelöl ki feladatokat:

- A tudományos kutatás eredményei befogadásának és hasznosításának kultúrája.
- Minőség-, teljesítmény- és hasznosítás-vezérelt, hatékony nemzeti innovációs rendszer.
- Megbecsült, a tudásalapú gazdaság és társadalom igényeinek megfelelő kreatív, innovatív munkaerő.

A tudás meghatározó versenyfeltételező

Innovatív magyar gazdaság

Stratégiai célok

Stratégiai alapelvek

Stratégiai prioritások

- A tudás létrehozását és hasznosítását ösztönző gazdasági és jogi környezet.
- A globális piacon versenyképes hazai vállalkozások, termékek és szolgáltatások.

Jelen stratégia az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió (OFK), a Nemzeti Akcióprogram (NAP), valamint az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) célkitűzéseivel összhangban készült. A helyzetelemzés a Függelékben található. A megvalósítás operatív céljait, részletes feladatait és azok ütemezését a stratégia alapján a Kormány számára készülő tudomány-, technológia- és innovációpolitikai intézkedési terv foglalja össze.

Kapcsolódás más stratégiai dokumentumokhoz

2. A STRATÉGIA CÉLRENDSZERE

2.1. Hosszú távú pozitív jövőkép – 2025¹

A belső és külső körülmények kedvező alakulása esetén Magyarország 2025-re Európa egyik fejlett tudásalapú gazdasággal rendelkező, innovatív és versenyképes országa lehet, amely vonzó célpontja a szellemi és anyagi befektetéseknek. Vállalkozásbarát és innovációt ösztönző környezetben a fejlett humán és fizikai infrastruktúrára építve, nemzetközileg versenyképes vállalatok működnek. Néhány szegmensben a magyar vállalatok jelenléte a nemzetközi piacon meghatározó, versenyelőnyük hazai K+F-re, innovációra épül. A nemzeti innovációs rendszer elemei arányosan fejlettek, és biztosítják az innovációk hatékony megvalósulását az ötlettől a széles körű gazdasági hasznosításig, annak tudatában, hogy ez a rendszer nemzeti keretekben ma már nem lehet zárt. A magyar kutatóbázisokban világszínvonalú kutatások folynak, ahol a kutatás feltételei is magas színvonalúak. Rendelkezünk néhány nemzetközileg elismert kutatóegyetemmel és kutatóintézettel. A regionális tudásközpontok körül kiépülnek a tudományos és innovációs parkok, amelyek számos innovatív vállalkozás bázisaként szolgálnak. A magyar munkaerő nagy többsége képzett, versenyképes, személyiségét a kreativitás, a vállalkozói szellem, a csapatmunkára és együttműködésre való készség és az egész életen át tartó tanulás jellemzi.

Magyarország 2025-re tudásalapú, fejlett ország lesz

2.2. A tudomány új szerepe és feladatai

A tudomány szerepe és feladatai a XXI. század elejére jelentősen megváltoztak.

A tudomány erősödő társadalmi szerepe
Természettudomány, társadalomtudomány

A társadalom igényt tart arra, hogy a tudomány folyamatosan segítse a társadalmi problémák megoldását, az ország, a nemzet minden területen sikeres alkalmazkodását, a környezettel összhangban álló szellemi fejlődést, a technológia és ezzel a gazdaság fejlődését. A tudományok segítik a társadalmat alakító törvényszerűségek megismerését, a társadalomirányítás eljárásainak alakítását, a feszültségek és konfliktusok csökkentését, az igazgatás hatékonyságának növelését, és ezzel szintén a társadalmi jóléthez járulnak hozzá.

Nemzeti identitás, nemzeti kulturális örökség

A tudomány hazai művelőinek részt kell vállalniuk a nemzeti identitás fenntartásában és fejlesztésében, a nyelv ápolásán túl a nemzeti értékek, a nemzeti örökség, a mindennapokban megélt kultúra kutatásában és a nemzeti öntudat szerves részévé tételében. A hazai humaniorák feladata nemzeti kulturális örökségünk kutatása, feldolgozása, digitális megjelenítése, ápolása, közzététele is.

A tudomány szerepe a képzésben

A kutatás-fejlesztés – ezen belül elsősorban az alapkutatás – szerepe kiemelkedően fontos a magasan kvalifikált, kreatív munkaerő képzésében, együttműködési készségének fejlesztésében, mivel csak a tudomány művelése során sajátíthatók el azok a készségek és kvalitások, amelyek révén az ország társadalmi és gazdasági versenyképessége megeremtelhető, fenntartható és növelhető.

A tudomány lehetőségei és felelőssége

A tudományos tevékenység lényegi eleme a jelenségek átfogó elméleti keretekben történő értelmezése. E sajátosságainál fogva a tudomány művelőinek meg nem kerülhető felelőssége van a legszélesebb közvélemény és a döntéshozók tájékozódásának segítésében.

Az alapkutatások szerepe

A tiszta alapkutatások az új ismeretek létrehozásán túl a legkorszerűbb módszertanok elterjesztéséhez és a magyar tudomány nemzetközi csereszabotosságához, egyenértékűségéhez; míg a célzott alapkutatások emellett a technológiai innovációhoz, a fenntarthatóságához, a társadalmi adaptációhoz is hozzájárulnak.

A kutatók szerepe

A tudomány hazai művelőinek – diszciplínájuk keretei között – képesnek kell lenniük megérteni, elsajátítani és közvetíteni a tudomány legújabb eredményeit és új tudományos eredményekkel gazdagítani azt.

¹ Az első hazai technológiai előretérítési vizsgálat során a szakértők négy jövőképet vázoltak fel. Ezek közül a tudatos, összehangolt állami cselekvést és egyben kedvező külgazdasági körülményeket feltételező jövőkép volt a legkedvezőbb. E szakasz az optimális (ám nem csak a Kormány politikáján múló) jövőképet, mint kívánatos irányt jeleníti meg.

A versenyképesség szempontjából a releváns tudás forrását a tudományos kutatások – ezen belül az alapkutatások – eredményei képezik, köztük az emberre és az emberi társadalomra vonatkozó felismerések. Az alkalmazásukhoz szükséges kompetenciák kiterjednek a tudás menedzsmentjére: a szellemi tulajdonnal, a vállalkozói és piaci ismeretekkel kapcsolatos készségre is.

2.3. Az Európai Unióval közös stratégiai céljaink

Európa közös versenyképességi céljainak elérése az Európai Unió egészében és az egyes tagországokban egyaránt összehangolt, stratégiai megközelítést igényel. Az EU főbb fejlesztési dokumentumai² a versenyképességi célokra, az együttműködésre, a források koncentrálására, a tudomány és a technológia eredményeinek hasznosítására, valamint a tudomány- és technológiapolitika koordinálására helyezik a hangsúlyt.

Az EU felismerte, hogy az alapkutatások területén kiemelkedő teljesítmény nem párosul kellően az eredmények gazdasági hasznosításával. Ezért 2000-ben ambiciózus célt fogalmazott meg a lisszaboni csúcstalálkozó: az EU 2010-re legyen a világ legversenyképesebb, legdinamikusabb tudásvezérelt gazdasága. 2002-ben az Európai Tanács barcelonai ülésén kitűzött további cél: az EU átlagában a GDP-arányos kutatás-fejlesztési kiadások 2010-re ériék el a 3%-os arányt, s e ráfordítások kétharmada a vállalatoktól származzon. A lisszaboni stratégia félidei felülvizsgálata alapján 2005-ben újrafókuszált célrendszerben a K+F+I továbbra is prioritás maradt, megtartva a 3%-os célkitűzést. 2006 októberében a Lahti csúcs megállapítása szerint 2010-re Európa K+F ráfordításai a GDP 2,6%-át érik el. Magyarország elemei érdeke, hogy saját helyzetét, pénzügyi lehetőségeit és törekvéseit figyelembe véve járuljon hozzá a közös európai célok megvalósításához, emellett határozza meg saját nemzeti érdekeit és stratégiai céljait.

Magyarország már az EU-tagságot megelőzően is részt vett az EU Kutatás-fejlesztési Keretprogramjaiban és más európai K+F programokban (EUREKA, CERN, COST stb). Az újrafogalmazott lisszaboni versenyképességi célok megvalósítása érdekében az EU 2007-től a 7. Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogram (FP7) mellett egy új programot, a Versenyképességi és Innovációs Keretprogramot (CIP) is indít. A jövőben a CIP foglalja koherens keretbe a Közösség versenyképességi és innovációs tevékenységét, és egészíti ki versenyképességi oldalról az FP7 kutatásorientált programjait. Törekednünk kell mind az FP7, mind a CIP program során a sikeres magyar szereplésre, ösztönöznünk kell a magyar részvételt, és az eredmények hazai hasznosítását.

Az Európai Unió belüli regionális különbségek csökkentését szolgálják a Strukturális Alapok forrásai. A források felhasználásának tervezése az Új Magyarország Fejlesztési Terv³ keretében történik. A K+F+I a Gazdaságfejlesztési Operatív Program egyik prioritása, de a K+F és az innováció fontos szerephez jut több más operatív programban is. E program tervezése a jelen stratégiával összhangban a 2007–2013 tervezési időhorizontra irányul.

2.4. A kutatás nemzetközi rendszeréből adódó tudománypolitikai feladatok

A modern, globalizálódott kutatás új, nagy léptékű infrastruktúrákat igényel. Ilyenek a speciális nagy európai kutatási infrastruktúrák is, beleértve az e-infrastruktúrákat és a kutatási hálózatokat. A Kormány célja, hogy a hazai kutatóhálózat harmonikusan illeszkedjen az európai kutatási infrastruktúrákba, és egyben az EU közös kutatáspolitikájába. Az európai illeszkedés indokolja a hazai kutatási szféra számára legfontosabb nemzetközi tudományos adatbázisokhoz történő folyamatos hozzáférést is; ennek kifejtését a stratégia intézkedési terve tartalmazza.

A tudomány nemzetközi rendszere kialakította az egyéni és szervezeti teljesítmény megítélésének, értékelésének normáit, amelyek a tudomány hazai művelőire is érvényesek. Ez a tudomány művelőinek át nem ruházható és tőlük el nem vehető érték- és kultúrateremtő funkciója, egyben a nemzetközi tudományossághoz való kapcsolódásuk elengedhetetlen feltétele.

Az új tudás és a tudás menedzsmentje

A versenyképességi célok elérése átfogó, stratégiai megközelítést igényel

Az EU 2010-re legyen a világ legversenyképesebb, legdinamikusabb, tudásvezérelt gazdasága

Az EU K+F programjaiban való részvétel

Strukturális Alapok
II. Nemzeti Fejlesztési Terv

Illeszkedés az európai kutatási infrastruktúrákba

A teljesítmény értékelésének nemzetközi normái

² Towards a European Research Area COM (2000) 6; The Regional Dimension of the European Research Area COM (2001) 549; Innovation policy, updating the Union's approach in the context of the Lisbon strategy COM (2003) 112 final; Investing in Research. An Action Plan for Europe COM (2003) 226 final; Science and Technology, the key to Europe's future COM (2004) 353 final; Working together for growth and jobs. A new start for the Lisbon Strategy COM (2005) 24 final; Integrated guidelines for growth and jobs (2005–2008) COM (2005) 141; More Research and Innovation – Investing for Growth and Employment: A Common Approach COM (2005) 488 final; Putting knowledge into practice: A broad-based innovation strategy for the EU; COM (2006) 502 final.

³ A tervezés az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió, illetve az Országos Területfejlesztési Konceptió elveire épül. A Strukturális Alapok felhasználásának stratégiai keretdokumentuma a Nemzeti Stratégiai Referencia Keret (NSRK), a program szintű feladatokat az Operatív Programok tartalmazzák.

Magyarország méretgazdaságossági hátrányainak mérséklése érdekében a nemzetközi együttműködési lehetőségek optimális kihasználására, a nemzetközi kapcsolatrendszer fenntartására és bővítésére, aktív tudomány-diplomáciai szerepvállalásra van szükség. Az EU közös kutatáspolitikájának alakításában egyaránt fontos szerepe van a hazai kormányzati és nem kormányzati szereplőknek. E szereplők tudatos, összehangolt munkája segíti a leghatékonyabban a hazai tudomány-, technológia- és innovációpolitika célkitűzéseinek megvalósítását.

A nemzetközi együttműködés szakmai és pénzügyi előnyei akkor aknázhatók ki, ha az állam hosszú távú stratégiai befektetésnek tekinti a részvételt a nemzetközi kutatási intézmények, szervezetek és infrastruktúrák munkájában, és ennek megfelelően fedezi a tagdíjakat, támogatja a magyar kutatók külföldön végzett kutatómunkáját, ösztönzi a külföldi kutatók itthoni foglalkoztatását, és segíti az EU-pályázatokhoz szükséges önrész előteremtését.

Esetenként állami segítséget igénylő feladat – különös tekintettel a szellemi tulajdon védelmére és a nemzetközi együttműködésben létrehozott eredmények hazai érdekű hasznosítására –, hogy a nemzetközi együttműködésekben részt vevő hazai szereplők érdekeiknek a vonatkozó szerződésekből történő megfelelő megjelenítéséhez, illetve a szerződéses rendelkezések érvényesítéséhez szakmai (elsősorban jogi) tanácsadáshoz jussanak.

2.5. Az állam stratégiai szerepe a tudomány, a technológia és az innováció területén

Az állami szerepvállalás célja a nemzeti innovációs rendszer⁴ összehangolt, hatékony működtetése. A Kormány tudománypolitikai kérdésekben a tudomány művelőire és autonóm szervezeteikre építve, technológia- és innováció-politikai kérdésekben pedig a gazdaság szereplőire, valamint azok szakmai érdekképviseleti szervezeteire építve alakítja ki intézkedéseit.

Az állami szerepvállalás indokolt a nagy költségigényű kutatási infrastruktúra fejlesztésében is, hogy nemzetközileg versenyképes kutató-fejlesztő bázisok jöjjenek létre. A kutatási infrastruktúra fontos része az informatikai hálózat, hiszen a modern kutatásban a fizikai együttlét szerepe mellett megnőtt a virtuális kapcsolatok és az információhoz való hozzáférés jelentősége. Elő kell segíteni a nagy nemzetközi kutatási berendezésekhez való hozzáférést úgy, hogy a kutatások eredményeit a magyar kutatók és vállalkozások hasznosíthassák.

Az állami források kutatás-fejlesztési és innovációs célra történő felhasználásának egyik alapvető indoka, hogy az e területen eszközölt befektetéseknek nagyok az externális és hosszú távú hatásai. (Az eredmények általában nem közvetlenül a kutatást-fejlesztést végző szervezetnél, nem azonnal jelentkeznek; példa erre az infokommunikációs technológiák és a digitális kultúra elterjedésének multiplikátor-hatása). Az állami támogatást indokolja az is, hogy ahogy nő a megoldandó problémák komplexitása, úgy egyre kevésbé képes egy-egy hazai szervezet egyedül biztosítani egy projekt erőforrásait. További indok a közérdekű (például az árvíz-előrejelzéssel, a közbiztonsággal, a honvédelemmel, hatósági eljárásokkal, a fejlődés fenntarthatóságával, a fogyasztóvédelemmel vagy a társadalompolitikával, a népesedéspolitikával, az egészségüggyel, az új technológiák társadalmi hatásával és alkalmazásuk etikájával kapcsolatos) kutatások szükségessége.

A tudomány folyamatosságát és stabilitást, a műveléséhez szükséges feltételek kiszámíthatóságát igényli ahhoz, hogy képes legyen az új ismeretek előállítására, feldolgozására és közvetítésére.

Az aktív, kezdeményező állami szerepvállalás nélkülözhetetlen része – a kötelező jogi, pénzügyi és számviteli ellenőrzésen túl – a tőle független szakmai értékelés biztosítása, ami növeli a felhasználás átláthatóságát, és egyben elősegíti a nemzeti innovációs rendszer tanulását, fejlődését.

Az állam feladata elsősorban a keretek, a kutatási (főként az alapvető) infrastruktúra biztosítása, nem az aktív beavatkozás. Ahol a gazdasági megtérülés esélye lehetővé teszi, indokolt a piaci szereplők bevonása. Azt a kutatási infrastruktúrát kell az államnak biztosítania, amelynek szükségessége igazolt, de fenntartására önmagában egyetlen szereplő sem képes.

A versenyképességben sikeresen felzárkózó országok (így például Finnország, Írország, a Koreai Köztársaság, Kína) stratégiáinak egyik sarokköve a fejlett oktatásra és kutatás-fejlesztésre alapozott, a világ eredményeire nyitott innováció. Fontos az állam szerepe a magasan kvalifikált munkaerő iskolarendszerű és az élethosszig tartó tanulás keretében

Összehangolás a nemzetközi együttműködésben rejlő lehetőségek optimális kihasználása érdekében

A nemzetközi kutatási együttműködés állami támogatása stratégiai befektetés

A szellemi tulajdon védelme az ország szintjén

Nemzeti innovációs rendszer

A kutatási infrastruktúra fejlesztése

Az állami szerepvállalás indokoltsága

Stabilitás és kiszámíthatóság

Átláthatóság, ellenőrzés és értékelés

Az állam szerepének korlátai

A sikeres felzárkózás alapja a fejlett oktatáson és a kutatás-fejlesztésen alapuló innováció

⁴ A nemzeti innovációs rendszer (a továbbiakban: NIR) az országon belül azoknak az intézményeknek, vállalkozásoknak és egyéb szervezeteknek, valamint azoknak az erőforrásoknak, szabályoknak, feltételeknek és intézkedéseknek az összessége, amelyek az új tudás és technológia létrehozását, átadását, terjedését és hasznosítását befolyásolják.

történő képzésében, valamint a kutatói állomány megfelelő képzési rendszerének és volumentének kialakításában. Csak korszerű, a gazdaság szereplőinek hosszú távú igényeit figyelembe vevő oktatási rendszerrel lehet felkészíteni a társadalom tagjait a versenyalapú gazdaság kihívásaira.

A technológiai innováció csak akkor sikeres, ha a szükséges szervezeti, vezetési, piaci innovációkat is bevezetik a vállalatok. Az innovációs aktivitást élénkítő állami támogatás szervesen kapcsolódjon az adó- és monetáris politikához, segítse elő a tudás és technológia terjedését. Tovább kell fejleszteni az innovációt ösztönző tőkepiaci eszközöket és azok jogszabályi feltételeit. A kockázatok az állami és a magántőke kombinálásával megoszthatók. Olyan állami rásegítő mechanizmusokat kell bevezetni, amelyek a magántőke számára vonzó projektek piacát jelentősen bővítik.

A K+F statisztikai adatrendszer kezelése, valamint a stratégia megalapozását és megvalósítását szolgáló módszertani eszközök működtetése (technológiai előrettekintés, technológiai figyelés, technológiai hatáselemzés stb.) fontos állami feladat. A célkitűzések meghatározása, a programok tervezése, ellenőrzése és visszacsatolása, a minőség és a teljesítmény értékelése egyre inkább indikátorokra épül. Ezeket a folyamatokat több EU tagországban külön nemzeti tudomány- és technológiapolitikai elemző intézmény („TÉT obszervatórium”) koordinálja. Magyarországon is szükséges a stratégiai döntéseket megalapozó szakértői tevékenység erősítése. Ebben a Magyar Tudományos Akadémia, mint a nemzet tanácsadója kiemelt szerepet kaphat.

3. STRATÉGIAI ALAPELVEK

A célok megvalósításához a Kormány az alábbi stratégiai alapelveket érvényesíti:

- a költségvetésből minőségi kritériumok alapján finanszírozza a tudományos kutatási (különösen a tiszta alapkutatási) témákat,
- a nem (közvetlenül) gazdasági célokat követő tudományos tevékenység céljaira rendelkezésre álló közfinanszírozású támogatásokat – kivéve az infrastruktúra fenntartására szolgálókat – nyílt pályázati rendszerben osztja el,
- a finanszírozási modellek kialakítása során tekintettel kell lenni a konvergencia programra, mint a stratégia megvalósításának pénzügyi keretrendszerére, valamint a források szerkezetét átrendező államreformra,
- a tudományos tevékenység szerves részeként kezeli a tudás átörökítését, a felsőoktatási intézmények kutatásait,
- a megfelelő szakismeretre építve megvalósítja a közfinanszírozású támogatások felhasználásának rendszeres ellenőrzését és független értékelését, ezek alapján gondoskodik a hatékonyság folyamatos javításáról,
- a költségvetés lehetőségeihez igazodva biztosítja a nemzeti hagyományok értékeinek kutatásához szükséges stabil feltételeket,
- a kutatás-fejlesztési infrastruktúra, és intézményrendszer fejlesztésének finanszírozásában partnerként működik együtt a vállalatokkal,
- a szellemi és anyagi erőforrások fókuszálásával, a felhasználás optimalizálásával elkerüli az erőforrások szétaprózódását, javítja a hatékonyságot,
- a K+F eredmények fokozott gazdasági és társadalmi hasznosítása megalapozza a piacépes termékek, szolgáltatások létrehozását és piacra juttatását, illetve a magas színvonalú közszolgáltatásokat,
- a régiókban működő vállalatok innovációs aktivitásának ösztönzésével, és az igényeikhez rugalmasan alkalmazkodó innovációs szolgáltató hálózatok kiépítésével segíti a régiók európai felzárkózását.

4. HORIZONTÁLIS STRATÉGIAI SZEMPONTOK

A stratégia az alábbi horizontális szempontokat veszi figyelembe:

A foglalkoztatás bővítése és a foglalkoztatás szerkezetének módosítása, a termelékenység növelése új, tudásigényes, magasabb hozzáadott értéket termelő munkahelyek létesítésével.

Elsődleges szempont a vállalkozásalapítás segítése, az innovatív kis- és középvállalkozások növekedési pályára állítása és versenyképességük erősítése.

A teljes innovációs folyamat ösztönzése⁵

Stratégiai háttérelvezések rendszere

Stratégiai alapelvek:

- minőség
- nyílt elosztás
- konvergencia, államreform
- a tudás átörökítése
- az ellenőrzés nyilvánossága
- nemzeti hagyományok
- együttműködés
- fókuszálás
- hasznosítás
- regionalitás

Foglalkoztatás

Kis- és középvállalatok

⁵ A Tudomány- és Technológiapolitikai Tanácsadó Testület: „Tudomány- és technológiapolitika Magyarországon: helyzetértékelés és kitérési lehetőségek” című dokumentumának ajánlásai alapján

A gazdaság igényeinek struktúrájában és minőségében egyaránt megfelelően képzett, korszerű kompetenciákkal rendelkező, megújulni képes, rugalmas, kreatív munkaerő álljon rendelkezésre. A kutatás-fejlesztésben foglalkoztattak száma – a pénzügyi lehetőségek függvényében – 2010-re 10%-kal, 2013-ra 20%-kal nőjön a 2005. évi szinthez képest.

A magyar társadalom, a népesség hátrányban lévő harmada életminőségének és boldogulási esélyeinek érzékelhető javítása.

Az emberek testi és lelki egészsége a társadalmi és gazdasági fejlődés egyik legfontosabb alapja. Ehhez jelentősen hozzájárulnak – többek között – az élettudományok, valamint az innovatív technológiákra épülő egészségipar eredményei.

A környezetbarát rendszerek és technológiák, a tiszta, anyag- és energiatakarékos eljárások kifejlesztése és elterjesztése segíti az egészség, a természeti értékek és a biológiai sokfélétség megővését, a rendelkezésre álló természeti és emberi erőforrások takarékos felhasználását, a fenntarthatóság elvének érvényesítését.

A fejlődés egyik alapfeltétele, hogy álljon rendelkezésre fejlett kutatási, közlekedési és informatikai infrastruktúra.

A hazai kutatóhelyek és vállalkozások nemzetközi együttműködési képességének és készségének fejlesztése érdekében elő kell segíteni a nemzetközi tudás- és technológiatranszfert és mobilitást.

A tudomány speciális szerepet játszik a biztonság napjainkban kiemelten kezelt területén. Az új tudományos eredmények felhasználásának társadalmi hatásai és etikai kérdései a jövő új kihívásait jelentik.

Elő kell segíteni a kutatók nem, kor, lakó- és tudományterület szerinti esélyegyenlőségének érvényesítését. Pozitív diszkriminációt kell alkalmazni a vezető pozícióban lévő nők arányának növelése érdekében. Segíteni kell a tudományos eredményeknek az esélyegyenlőségre, a társadalmi különbségekre és a társadalmi összetartozásra gyakorolt hatásának kutatását.

Humán erőforrás

Felzárkóztatás

Egészséges ember

Fenntartható fejlődés

Infrastruktúra

Nemzetközi együttműködés

Biztonság

Esélyegyenlőség

5. A TUDOMÁNY-, TECHNOLÓGIA- ÉS INNOVÁCIÓPOLITIKA KÖZÉPTÁVÚ CÉLJAI 2013-IG⁶

A stratégia a magyar gazdaság versenyképességének növelését, ezen keresztül – összhangban a gazdaságpolitikai célokkal – a magyar társadalom életminőségének javítását szolgálja, célja, hogy Magyarország olyan országgá váljon 2013-ra, ahol a gazdaság hajtómotorja a tudás és az innováció. A hazai érdekeltségű vállalatok a globális piacon versenyképes termékekkel jelenjenek meg.

Középtávú stratégiai célok:

I. Cél: erősödjön a vállalatok kutatási-fejlesztési és innovációs (K+F+I) tevékenysége

Cél, hogy a magyarországi vállalkozások a globálisan versenyképes termékek, szolgáltatások létrehozása és piacra juttatása érdekében fokozzák innovációs tevékenységüket, jelentősen növeljék K+F és iparjogvédelmi ráfordításaikat. A teljes K+F ráfordítás a rendelkezésre álló költségvetési források függvényében lehetőleg érje el **2010-re a GDP 1,4%-át**, majd **2013-ra a GDP 1,8%-át**. A kedvezőbb K+F forrás szerkezet érdekében cél, hogy minden, a kutatás-fejlesztésre fordított költségvetési forint legalább még egy forint vállalati ráfordítást vonzzon.

A **vállalkozások K+F ráfordítása** a teljes K+F ráfordításon belül **2010-re érje el a 45%-ot, majd 2013-ra az 50%-ot**.⁷ Kívánatos, hogy a magyarországi kutatóhelyek minél több külföldi vállalat megrendelésére végezzenek K+F tevékenységet. Ennek érdekében a Kormány az Új Magyarország Fejlesztési Terv, valamint a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap forrásaiból 2007-től jelentős vállalati társfinanszírozást generáló programokat indít, emellett középtávon is fenntartja a vállalati K+F-et ösztönző adó- és járulékkedvezményeket.

Számszerű célok:

Magyarország összesített innovációs mutatója (SII) **2013-ra érje el az EU átlagát**.⁸ Ennek érdekében – a vállalati K+F ráfordítások növelésén túl – főleg a fiatal műszaki és természettudományos szakemberek számarányán, a vállalati szféra iparjogvédelmi aktivitá-

Általános cél

Stratégiai célok:

Erősödjön a vállalati K+F+I
Vállalati források aktivizálása

⁶ A középtávú stratégiai célokot és prioritásokat 2013-ig terjedő időszakra határozzuk meg, összhangban az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió és az EU Strukturális Alapok felhasználására készülő Nemzeti Stratégiai Referencia Keret időhorizontjával, de emellett kijelöljük az időszak feléig, 2010-ig elérendő célokat is.

⁷ A 2010-es ráfordítási cél – a GDP 1,4 %-ának megfelelő teljes ráfordítás 55%-a nem-vállalati forrásból – a konvergencia-programról a IV.A.11. pontban foglaltak alapján reálisan akkor teljesülhet, ha (összhangban a IV.A.10. pontban foglalt feladatokkal) középtávon jelentősen nő a hazai K+F+1 szféra által elnyert külföldi források nagysága.

⁸ A 2005. évi EU Innovation Scoreboard adatai alapján számítva az EU SII átlagának elérése összesen mintegy évi 360 Md Ft éves kiadást igényelne. Ebből az állami ráfordítás 40 Md Ft, vállalati és egyéb magánforrás pedig 320 Md Ft lenne. Ezek az adatok csak viszonyításul szerepelnek, nem jelentenek pénzügyi tervet vagy elkötelezettséget.

sán és a tőkepiaci működés feltételein kell javítanunk. Az utóbbi célokhoz tartozó cél-indikátorok (EU Innovation Scoreboard mutatók; szögletes zárójelben azok EU jelölése):

1. Műszaki és természettudományos szakemberek aránya a 20-29 éves korcsoportban [1.1]:

2005: 5,1%. **Cél: 2010-re 5,5%, 2013-ra 6,0%**

(a 2013-as cél kb. a 2005-ös EU átlag fele)

2. Vállalati K+F ráfordítás a GDP arányában [2.2]:

2005: 0,37%.⁹ **Cél: 2010-re 0,63%, 2013-ra 0,90%**

(a 2013-as cél a 2005-ös EU átlag háromnegyede)

3. A piacon új termékek aránya a forgalomból [4.3]:

2005: 4,2%. **Cél: 2010-re 5%, 2013-ra 6,0%**

(nem teljes körű adatok miatt nincs EU átlag)

4. EPO (European Patent Office) szabadalmak 1 millió főre [5.1]:

2005: 18,9. **Cél: 2010-re 24, 2013-ra 28**

a 2013-as cél a 2005-ös EU átlag 20,5%-a)

5. Korai fázisú kockázati tőke a GDP százalékában [3.4]:

2005: 0,004. **Cél: 2010-re 0,005, 2013-ra 0,006**

(nem teljes körű adatok miatt nincs EU átlag)

II. Cél: épüljenek ki nemzetközileg versenyképes K+F+I kapacitások, központok

Kihasználva a korszerű informatika kínálta lehetőségeket, erős és versenyképes vállalkozói részvétellel működő tudásközpontok, innovációs klaszterek kialakítása a kutatási infrastruktúra fókuszált modernizálásával. Jöjjenek létre korszerű nemzetközi tudánszervezési és menedzsment normák szerint kialakított, új kutatóintézmények, a világ élvonalába tartozó kutatóegyetemek, amelyek szorosan együttműködnek a vállalatokkal, és rugalmasan reagálnak a gazdaság igényeire. A Kormány az infrastrukturális feltételek javítása érdekében az ÚMFT és a KTIA forrásaiból programokat indít. A K+F intézményekben és a vállalatoknál erősödjön az innováció-menedzsment.

K+F+I kapacitások
Tudásközpontok a
prioritási területeken

III. Cél: erősödjön a társadalmi versenyképességet megalapozó tudás

A Kormány kiválósági kritériumok alapján biztosítja a tudományos kutatások feltételeit. A minőség a fő szempont a társadalmi-gazdasági kihívások, a nemzeti értékek, örökségek kutatásában, valamint a közérdekű – a vállalati szféra közvetlen érdekeltségébe nem tartozó – kutatásokban.

A gazdaságban közvetlenül hasznosuló kutatásokkal kapcsolatos követelményeket a felhasználói oldal alakítja ki.

Mínél több magyar kutató vegyen részt a nemzetközi együttműködési hálózatokban és kapcsolódjon be az új globális kihívások kutatásába. Növekedjen a hazai K+F+I szektor megtartó ereje a fiatal kutató nemzedék számára. A hazai kutatóhelyek vonzzanak Magyarországra minél több külföldi kutatót és diákot, külföldön munkájával elismerést szerzett magyar kutatót, külföldi PhD hallgatót és posztdoktort.

Erősödjön a társadalmi
versenyképességet megalapozó tudás

Külföldi kutatók és hallgatók Magyarországra vonzása

A gazdasági fejlődés szempontjából legfontosabb tématerületekre koncentrálva, a doktori iskolákra támaszkodva növeljük a kutatói létszámot a költségvetési kutatóhelyeken.

Növeljük a kutatók létszámát

IV. Cél: erősödjön a régiók K+F+I kapacitása

A régiók fejlesztési stratégiájának egyik meghatározó eleme az innovációs stratégia legyen. A fejlesztési pólusok innovációs kapacitásainak erősítésével csökkenjenek a nemzeti innovációs rendszer területi egyenlőtlenségei. Jöjjenek létre olyan térségi integrált szakmai központok, technológiatranszfer központok és innovációs centrumok, amelyek a régió szellemi, K+F+I bázisai lesznek. A régiókban és a fejlesztési pólusokban fejlődjön az innovációs szolgáltatás, a kis- és középvállalati (Kkv.) tanácsadás, az oktatás és a képzés. A régiókban erős, innovatív Kkv. szektor alakuljon ki, és jöjjenek létre az innovációs szereplők együttműködési klaszterei, hálózatai.

A célok teljesítésének feltétele, hogy a jogi és gazdasági környezet segítse, ösztönözze a kutatás-fejlesztést és az innovációt.

Erősödjön a régiók
K+F+I kapacitása

⁹ A finanszírozási forrás szektora, nem a felhasználás szektora szerinti adat.

6. A STRATÉGIAI CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ PRIORITÁSOK ÉS ESZKÖZÖK

6.1. Prioritások

A stratégia céljait a következő **beavatkozási területek – prioritások –** szolgálják:

Prioritások

- I. A tudományos kutatás eredményei befogadásának és hasznosításának kultúrája.**
II. Minőség-, teljesítmény- és hasznosításvezérelt, hatékony nemzeti innovációs rendszer.
III. Megbecsült, a tudásalapú gazdaság és társadalom igényeinek megfelelő kreatív, innovatív munkaerő.
IV. A tudás létrehozását és hasznosítását ösztönző gazdasági és jogi környezet.
V. A globális piacon versenyképes hazai vállalkozások, termékek és szolgáltatások.

A prioritások tartalmának részletes kifejtése

I. prioritás: A tudományos kutatás eredményei befogadásának és hasznosításának kultúrája

I.1. Ösztönözzük a **vállalkozói, a kockázatvállalási, az innovatív fejlesztési hajlandóságot**. Segítjük a bizalmon, a kölcsönös előnyökre építő együttműködések, valamint a korrekt üzleti kapcsolatokon alapuló **vállalkozói kultúra** fejlődését. A vállalkozói magatartásnak legyen meghatározó jellemzője az új megoldások keresésére, az innovációra irányuló törekvés.

Innovatív vállalkozói attitűd fejlesztése

I.2. Támogatjuk a **társadalmi és gazdasági kihívások** komplex megoldásainak, valamint a társadalomban végbemenő jelentős változások versenyképességre, növekedésre és életminőségre gyakorolt hatásának kutatását. Támogatjuk továbbá a technológiai innovációt befolyásoló és az innovációt kísérő társadalmi, gazdasági tényezők összefüggéseit elemző, valamint a szakpolitikák kialakítását segítő és a döntéseket támogató kutatásokat.

Megoldások keresése korunk kihívásaira

I.3. Segítjük a kutatást, fejlesztést és az innovációt befogadó és ösztönző **kulturális környezet** továbbfejlesztését.

A K+F+I társadalmi befogadása

Támogatjuk a K+F+I társadalmi befogadását, elismertségét, a közvélemény formálását, felhasználva az ismeretterjesztés, a kommunikáció minden eszközét (média, kiállítások, konferenciák, kiadványok, fórumok stb.). A fiatalok érdeklődésének felkeltése érdekében támogatjuk a tudomány és technika népszerűsítésének interaktív eszközeit (Jövő Háza, Csodák Palotája, technikai múzeumok stb.). Segítjük a fiatalok önszervező tevékenységét (pl. Kutató Diákok Hálózata).

A tudomány és technológia népszerűsítésében ösztönözzük a kutatók aktív szerepvállalását (pl. Mindentudás Egyeteme), a társadalmi párbeszéd élénkülését az új tudományos eredmények és technológiák alkalmazásának előnyeiről és kockázatairól. Az oktatás minden szintjén segítjük a kutatói munka társadalmi-gazdasági jelentőségének tudatosítását.

Díjakat, kitüntetéseket alapítunk és adományozunk, illetve támogatjuk a már meglévő, társadalmi elismertséget szerettekét is (MTA díjai, Magyar Innovációs Nagydíj, Gábor Dénes-díj stb.). A fiatalok érdeklődésének felkeltése mellett a már jól működő tehetségkutató, tehességgondozó programokat (pl. az Ifjúsági Tudományos és Innovációs Tehetségkutató Versenyt) is segítjük.

A nemzeti értékek kutatása

I.4. A tudománypolitikai prioritásokkal összhangban támogatjuk a **nemzeti értékek, hagyományok, örökségek kutatását**, az eredmények jobb hasznosítását az oktatásban, a művelődésben és a társadalmi-gazdasági élet egyéb területein. Ennek érdekében a Kormány országos kiemelésű kutatási prioritásokat alakít ki.

Közérdekű kutatásfejlesztések

I.5. Támogatjuk a társadalmi érdekeket szolgáló, a vállalati szféra közvetlen érdekeltségébe nem tartozó, **közérdekű kutatás-fejlesztést** (pl. közbiztonság, honvédelem, környezetvédelem, ökológia, vízgazdálkodás-árvízvédelem, fogyasztóvédelem, egészségügy), továbbá az ország számára fontos – nagy távlatú, de rövidtávú gazdasági érdek által nem motivált – kutatásokat, és a hatósági vagy más közösségi tevékenységet megalapozó kutatásokat.

II. prioritás: Minőség-, teljesítmény- és hasznosításvezérelt, hatékony nemzeti innovációs rendszer

II.1. A kutatóhálózatra vonatkozó középtávú kormányzati feladatok

II.1.1. A Kormány – támaszkodva az ÚMFT forrásaira is – **koncentrált** technológiai innovációs kapacitások kialakulását **támogató programokat indít** a szükséges szellemi, infrastrukturális és gazdasági háttér megteremtése, valamint a tudás- és technológiaintenzív vállalkozások létrehozása és letelepítése érdekében.

Húzóágazati tudás-központok, technológiai platformok, innovációs klaszterek

Támogatjuk a technológiai inkubátorházak kiépítését, a technológiai platformok kialakítását, valamint az innovációs hálózatok és klaszterek létrejöttét, megerősödését a húzóágazati tudásközpontok közelében. Ezeken a területeken különösen ösztönözzük a külföldi tőkebefektetéseket. A magyar ipar jelenlegi helyzetét és a trendeket figyelembe véve elsősorban a következő kulcstechnológiai területek és tudásalapú iparágak **egyes szegmensei** jelenthetnek kitörési pontot Magyarország számára:

Kulcstechnológiai területek

- infokommunikációs technológiák
- élettudományok és biotechnológia
- orvostechnikai ipar
- anyagtudomány és nanotechnológia
- környezeti technológiák
- az energiatakarékosság és a megújuló, alternatív energiaforrások technológiái

Tudásalapú iparágak

- IT és elektronikai ipar
- gép- és járműipar
- gyógyszeripar
- vegyipar
- élelmiszeripar
- innovatív szolgáltatóipar
- környezetvédelmi ipar és technológiák

II.1.2. **Fejlesztési pólusok** kialakításával csökkentjük a nemzeti innovációs rendszer területi egyenlőtlenségeit. Támogatjuk nemzetközi szintű, térségi integrált szakmai központok, technológiatranszfer központok, kompetencia-központok, regionális innovációs centrumok kialakítását, elsősorban infrastrukturális beruházásokkal és az innovációs szolgáltatások fejlesztésével.

II.1.3. A Kkv.-k innovációs tevékenységének segítésére támogatjuk **az innovációs szolgáltató környezet** kialakítását a régiókban. A regionális innovációs ügynökségek tapasztalataira támaszkodva a régiókban és a fejlesztési pólusokban erősítjük a Kkv. tanácsadást, oktatást és képzést.

II.1.4. Segítjük a **régiók innovációs kapacitásainak fejlesztését**: a regionális innovációs intézményrendszer megerősítésével, a hálózati együttműködések fejlesztésével, az innováció térbeli terjedésének elősegítésével, decentralizált innovációs programok működtetésével, a regionális innováció informatikai feltételeinek javításával, valamint emberi erőforrásainak fejlesztésével. Fejlesztjük az egyetemek és kutatóintézetek körül szerveződő **regionális tudásközpontokat**, melyekhez illeszkednek a technológiai központok, a fejlett technológiákra szakosodott inkubátorházak, valamint az ipari és üzleti parkok. A Kormány segíti a regionális tudásközpontokban megvalósuló tudás- és technológiatranszfer jogi és pénzügyi feltételeinek kialakítását.

II.1.5. A Kormány támogatja a **nemzetközileg jelentős hazai kutatóközpontok** kialakítását, elsősorban a meglévő tudásközpontokra alapozva, de nem kizárva új kutatóközpontok létrehozását sem. A Kormány – a pénzügyi források függvényében – olyan modern kutatási szervezeteket hoz létre, melyekben – a kiválósági kritériumoknak megfelelő – kutatócsoportok a világ bármely részéből több éven át dolgozhatnak.

II.1.6. Az erősödő nemzetközi verseny, a kritikus tömeg és az egyre gyorsabb reagálás kihívásaira adott egyik lehetséges válasz a különböző szervezeti formában működő kutatóhelyek **rugalmas együttműködési formáinak** kialakítása. Ezt az olyan kutatási egységek jellemzik, amelyek komplex, esetenként interdiszciplináris projektekre szerveződnek, és adott ideig nagy hálózatok elemeiként működnek. Ez a hálózatos struktúra rugalmasságot, egyben állandó versenyhelyzetet biztosít.

II.1.7. A Kormány 2010-ig felértékeli a közfinanszírozású kutatóintézeteket, mint állami vagyont, különös tekintettel a szellemi tulajdonra mint a többi vagyonelemtől eltérő szabályozást igénylő vagyontárgyra, és – szükség szerint átalakítva – gondoskodik közfeladataik újbóli meghatározásáról és hatékony működtetésükről.

II.1.8. A Kormány célzott programokkal ösztönzi a kutatói-fejlesztői **mobilitást**, hogy a kutatók átmeneti időre munkát végezzenek más kutatóhelyeken, vagy vállalatoknál. Ugyancsak ösztönzi a vállalati fejlesztők tapasztalatszerzését, szakmai kapcsolataik erősítését a költségvetési és a közhasznú kutatóhelyeken.

II.1.9. A kutatóhelyek működtetéséhez egyidejűleg szükséges a tudományos szakterület ismerete és a professzionális menedzsment. A Kormány a hatékonyságának növelése érdekében ösztönzi a kutatóhelyeken a szakmai és tudományos menedzsment megerősítését **modern üzleti, vállalkozási kompetenciákkal**.

II.1.10. Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. tv. (a továbbiakban: Áht) módosításával mielőbb meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy a költségvetési kutatóhelyen létrehozott szellemi alkotások felett a kutatóhely rendelkezzen, e tulajdont értékesíthesse, megterhelhesse, hasznosításának jogát átengedhesse.

Regionális innovációs centrumok, innovációs infrastruktúra

Kkv. innovációs szolgáltatások a régiókban

A regionális innováció intézményrendszerének erősítése

Nemzetközi szintű kutatóközpontok

Rugalmas, hálózatba szerveződő kutatócsoportok komplex nagy projektek végrehajtására

Stratégiai vagyongazdálkodás

Kutatóhelyek és vállalatok közötti mobilitás

Professzionális menedzsment a kutatóhelyeken

A hasznosítás jogi akadályainak elhárítása

<p>II.1.11. A Kormány ösztönzi a kutatóhelyeket arra, hogy a szellemi tulajdon védelmét és hasznosítását szolgáló szabályzatukban serkentsék az egyéni feltalálói aktivitást és erősítsék a feltalálók érdekeltségét.</p>	Egyéni érdekeltség
<p>II.1.12. Az Európai Technológiai Intézet (EIT), az Európai Spallációs Központ (ESS), valamint más kiemelt kiválósági központok magyarországi létesítésének megfelelő feltételeket nyújtó nemzetközi társfinanszírozás esetén Magyarország részt kíván venni ezek hazai megvalósításában.</p>	Európai K+F bázisok befo- gadása
<p>II. 2. A költségvetési és a közhasznú kutatóhelyeket érintő¹⁰ kormányzati feladatok</p>	
<p>II. 2.1. Az önálló problémamegoldó gondolkodásban kiemelkedő tehetségek, kreatív tanulók, diákok és hallgatók a tehetséggondozásnak az intézményes oktatást, képzést átfogó, egységes rendszerében kapnak támogatást a kibontakozáshoz.</p>	Tehetséggondozás, motivá- ció
<p>II. 2.2. A Kormány erősíti a felsőoktatási rendszer tudományos tevékenysége támogatását szolgáló normatívák célirányosságát, a normatívák alapján biztosított támogatások mértékét.</p>	A normatívák fókuszálása és növelése
<p>II. 2.3. A felsőoktatási tudományos normatívát az intézmények szintjén a kutatói létszám és teljesítmény alapján, az intézmények szintjétől az egyénekig haladva pedig egyre nagyobb mértékben a teljesítmény alapján indokolt elosztani. Tudomásul véve a tudományos teljesítményben tapasztalható különbségeket, a kormány a magas tudományos színvonalat produkálókat részesíti előnyben. A felsőoktatási kutatások támogatásának célja nem a felzárkóztatás, hanem a nemzetközi mércével mért kiválóság.</p>	A teljesítmény és a minőség ösztönzése
<p>II.2.4. A Kormány a kutatói kapacitás bővítése érdekében növeli a doktorképzésből – mindenekelőtt a természettudományok, a műszaki tudományok területén – kibocsátott kutatók számát, ezen belül – a képzési arányok kialakításakor – figyelembe veszi az egyes szakterületek várható szakember-igényét.</p>	A kutatói létszám növelése
<p>II.2.5. Az MTA – reformja keretében – megvizsgálja saját tevékenységét és szerepét a magyar tudomány fejlesztésében és képviseletében. E vizsgálat alapján 2007 végéig a Kormány – az MTA-val egyeztetve – újrafogalmazza az MTA közfeladatait és azok ellátásának feltételrendszerét.</p>	MTA funkciók felülvizsgálata
<p>II.2.6. Az MTA – reformja keretében – felértékeli kutatóintézeti hálózatát – mint az MTA-ra bízott állami vagyont – és közfeladatai alapján, szükség szerint átalakítva gondoskodik annak hatékony működtetéséről. Ennek során a kutatóintézeti finanszírozásban nagyobb szerepet kap a kiválóságon, valamint gazdasági és társadalmi hasznosságon alapuló verseny. Ezzel párhuzamosan lehetővé teszi, hogy infrastruktúráját más kutatócsoportok megfelelő keretek között használják.</p>	Stratégiai vagyongazdálkodás
<p>II.2.7. A Kormány megvizsgálja az MTA egykori törzsvagyónával kapcsolatos kérdéseket annak érdekében, hogy az MTA köztestület pénzügyi önállósága helyreállhasson.</p>	
<p>II.2.8. A Kormány – a feladatokkal arányosan – részt vesz a minisztériumi szakpolitikákat megalapozó ágazati kutatóintézetek munkájának finanszírozásában. Az állami finanszírozás az igénybe vett kutatási szolgáltatás piaci ellenértéke.</p>	Ágazati szakpolitikák tudományos megalapozása
<p>II.2.9. A Kormány arra ösztönzi az ágazati kutatóintézeteket, hogy növekvő mértékben nyújtsanak kutatási és innovációs szolgáltatásokat a szakterületen működő vállalkozásoknak.</p>	Ágazati kutatóintézetek a vállalati piacon
<p>II.2.10. A Kormány a kutatás-fejlesztési és az innovációs programok, pályázatok kialakítása során biztosítja a közhasznú kutatóintézetek számára a hozzáférést és az esélyegyenlőséget.</p>	Közhasznú (nonprofit) kutatóhelyek
<p>II.2.11. A Kormány 2010-ig felülvizsgálja a közhasznú kutatóhelyek tevékenysége szükségességét és/vagy e tevékenység folytatásának optimális feltételeit.</p>	
<p>II.3. A tudomány-, technológia- és innovációpolitika kormányzati koordinációja</p>	
<p>II.3.1. A Kormány világos munkamegosztási és kompetenciákat hoz létre az innovációt szolgáló, illetve a nem közvetlenül üzleti célból folytatott tudományos kutatások kormányzati koordinációjában, így biztosítva a két terület összhangját, valamint az MTA megfelelő súlyú részvételét.</p>	A TTI politika koordinációja
<p>II.3.2. A Tudomány- és Technológiapolitikai Kollégium (TTPK) hatáskörét úgy módosítjuk, hogy működése elősegítse a kormány e területre vonatkozó döntéshozatalának felgyorsítását, továbbá, hogy alkalmassá váljon a regionális érdekek képviseletére a döntéshozatalban.</p>	

¹⁰ A költségvetési kutatóhelyek közé tartoznak a felsőoktatási kutatóhelyek, az MTA kutatóhelyei és a minisztériumok felügyelete alatt működő kutatóintézetek. A közhasznú kutatóhelyek általában alapítványi formában működnek. A kutatóhelyek harmadik nagy csoportját a vállalati kutatóhelyek alkotják (utóbbiakkal az V. prioritás foglalkozik).

A Kormány – a TTPK döntéselőkészítő munkájának támogatására – létrehozta azt a szakmai hátteret, amely képes a stratégiához rendelt állami erőforrások felhasználásáról folyamatosan tájékoztatni.

III.3.3. A Kormány **kétoldalú** kormányközi egyezményeket köt a tudományos és technológiai együttműködés megkönnyítésére, hogy minél több magyar K+F együttműködő partner kapcsolódhasson be a nemzetközi tudományos és technológiai együttműködési programokba. A Kormány támogatja a **sokoldalú** nemzetközi kutatási együttműködésekben folyó magyar részvételt.

III. prioritás: Megbecsült, a tudásalapú gazdaság és társadalom igényeinek megfelelő kreatív, innovatív munkaerő

III.1. A tudomány művelése során sajátíthatók el azok a **készségek és kvalitások**, amelyek révén az ország társadalmi és gazdasági versenyképessége megeremthető, fenntartható és növelhető. A kutatás-fejlesztés – ezen belül elsősorban az alapkutatás – szerepe kiemelkedően fontos a magasan kvalifikált, kreatív munkaerő képzésében, együttműködési készségének fejlesztésében.

III.2. A Kormány olyan **kutatói pályamodell** dolgoz ki, amely lehetőséget ad az egyéni és intézményi teljesítmény számon tartására, tervezésére és értékarányos megbecsülésére. E modell részeként a közpénzekből finanszírozott, személyre szóló **tudományos díjak, tiszteletdíjak és járadékok** rendszerét úgy kell módosítani, hogy – az eredeti funkciójuknak megfelelő célra jelenleg igénybe vevők sérelme nélkül – tükrözzék a tudományos megbecsülést, és tegyék lehetővé az aktív kutatók ösztönzését, valamint a tehetséges fiatal kutatók személyhez kötött támogatását.

Cél, hogy e kutatói pályamodell ne csak a pálya kezdetét, hanem megfelelő rugalmassággal annak teljes terjedelmét fogja át, jelenítsen meg vonzó kutatói karrierlehetőségeket az arra érdemeseknek.

III.3. A Kormány rendszeresen felméri a **doktori iskolák** teljesítményét. A minőség javítása érdekében támogatja az eredményes doktori iskolák fejlődését, az új doktoranduszi kutatóhelyeket elsősorban az eredményes kutatást és képzést folytató doktori iskolákhoz telepítve. A költségvetésből folyósított tudományos normatíva eszközeivel is támogatjuk európai színvonalú kutatóegyetem(ek) létrejöttét.

III.4. A Kormány – az érintettek érdekviseleti szervezeteivel együttműködve – kialakítja, és következetesen alkalmazza a költségvetési és a közhasznú kutatóhelyek **teljesítményértékelési rendszerét**.

III.5. A PhD fokozatszerzés időtartamának átlagos átfutási idejét az európai gyakorlathoz kell igazítani úgy, hogy a fokozat az ott kialakult értéket és tudást fejezze ki. Ennek érdekében lehetővé tesszük, hogy **az MTA intézetei** – a felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodás alapján – **részt vegyenek** a doktori képzésben. **Ösztönözzük** a PhD-képzés gyakorlat-orientáltabbá tételét, a **PhD-hallgatók bevonását a kutatási projektekbe**. A műszaki és természettudományi PhD-képzésben **résztevők számát – a vállalati ösztöndíjak, a doktori és posztdoktori munkahelyek létrehozásának támogatásával, illetve bővítésével – növeljük**.

III.6. A Kormány ösztönzi a **posztdoktorok alkalmazásának kiterjesztését**; a magasan kvalifikált kutatók alkalmazását – a foglalkoztatáspolitikai részévé téve, annak eszközeit is igénybe véve – bővíti.

III.7. Az innovatív vállalkozások akkor jutnak megfelelő munkaerőhöz, ha a gazdaság igényei visszajutnak az oktatási-képzési rendszerhez és visszahatnak a struktúra és a tartalom kialakítására. Ennek érdekében speciális **munkaerő-piaci visszajelző és pályakövető rendszereket** alakítunk ki.

III.8. Folytatódik a **korszerű kompetenciák** megszerzésének támogatása a teljes oktatási-képzési spektrumban (üzleti és vállalkozói ismeretek, digitális írástudást segítő ECDL oktatás, az idegennyelv-tudást segítő nyelvi előkészítő tanfolyam, a Szakiskolai Fejlesztési Program keretében a szakképzést előkészítő tanfolyam, a **problémamegoldó készségek** és a **kreativitás** fejlesztése stb.). Támogatjuk a **tehetséggondozás** rendszerének bővítését. Erősítjük az ismeretek továbbfejlesztését, megújítását szolgáló továbbképzések, az **életen át tartó tanulás** rendszerét.

III.9. Ösztönözzük a közép- és felsőfokú szakképzésben a **gyakorlati képzés arányának és időtartamának növelését**, a szakmai képzés során megszerzett ismeretek beszámítását a felsőfokú tanulmányokba, valamint a szakiskolai képzést követő továbbtanulás lehetőségének megeremthetését.

Két- és sokoldalú nemzetközi együttműködés

A tudomány szerepe a magas szintű szakemberképzésben

Kutatói pályamodell

Doktori iskolák fejlesztése

Kutatói teljesítményértékelés

PhD-képzés

Posztdoktorok a foglalkoztatáspolitikában

A gazdaság igényeinek figyelembevétele

Korszerű kompetenciák megszerzése, tehetség gondozás, életen át tartó tanulás

Piaci igényeknek megfelelő struktúrájú és minőségű szakképzés

III.10. A gazdaság igényeire reagáló korszerű, innovatív felsőoktatási rendszer kialakítása a kutatás-fejlesztés dinamizálása szempontjából elengedhetetlen. Támogatjuk a **természettudományi és műszaki képzés arányának növelését**, a hallgatók bevonását a kutatómunkába, a képzés gazdasági igények iránti rugalmasságának fokozását, e szakmák beiskolázási vonzóképeségének (és keretszámainak) növelését, a technológiai változások gyors átvitelét a tananyagokba. Ennek előfeltétele, hogy az oktatáspolitikai eszközrendszerével erősödjön a természettudományos oktatás fejlesztése a közoktatásban is. Támogatjuk a hallgatók és oktatók belföldi és nemzetközi mobilitását, a hazai intézmények külföldi hallgatókat befogadó képességének növelését.

III.11. Ahol indokolt, támogatjuk a gazdaság szereplőinek bevonását az oktatásba, az oktatói kar gyakorlati tapasztalatszerzését, valamint az **oktatási-képzési rendszer üzleti szférával való rendszeres kapcsolatait**. Segítjük a vállalati szakemberek oktatásba való bevonását, az oktatási intézmények és a vállalatok közötti kapcsolatok erősítését.

III.12. Segítjük a felsőoktatás nyitottságának erősítését, az EU munkaerő-piaci lehetőségeinek kihasználását, a külföldi oktatók és kutatók hazai alkalmazását. Ösztönözzük a **nemzetközi tapasztalatszerzést** (diák-, oktató- és kutatócsere, ösztöndíjak). Segítjük a **külföldön dolgozó magyar kutatók hazatérését és beilleszkedését** kedvező kutatási feltételek megteremtésével. Támogatjuk a vállalkozások, valamint a felsőoktatási, akadémiai és ágazati kutatóhelyek közötti mobilitást.

III.13. A kutatóhelyek közötti, valamint a kutatóhelyek és vállalkozások közötti **mobilitást segítő foglalkoztatási jogszabályokat** alkotunk vezetői és kutatói szinten egyaránt.

III.14. Segítjük a **magyar kutatók bekapcsolódását a nemzetközi hálózatokba**, valamint hozzáférésüket a nagy nemzetközi kutatási berendezésekhez. Támogatjuk az EU és nemzetközi K+F programokban való bekapcsolódást (pályázatok előkészítése, kidolgozása és az eredmények hazai hasznosítása).

IV. prioritás: A tudás létrehozását és hasznosítását ösztönző gazdasági és jogi környezet

IV. A. Középtávú kormányzati feladatok a kutatásfinanszírozás területén

IV.A.1. Az átláthatóság, a hatékonyság és az innovációs folyamat segítése érdekében középtávon biztosítjuk, hogy a költségvetésben a **K+F kiadások célja, forrása és pontos volumene**, valamint a tervezett felhasználásnak a támogatott tevékenység jellege szerinti struktúrája meghatározható legyen.

IV.A.2. A Kormány **egyszerűbbé és átláthatóbbá teszi a kutatás-fejlesztési támogatások pályázati rendszereit** és rendeletet alkot ennek szabályairól. Rendezzük a projektjellegű K+F együttműködések (konzorciumok) jogi kérdését. A közfinanszírozású pályázati rendszerekben enyhítjük a garanciális elvárásokat, utófinanszírozás esetén megszüntetjük azokat. Cél a pályázatok átfutásának gyorsítása és az adminisztratív terhek csökkentése.

IV.A.3. A Kormány úgy módosítja a költségvetési K+F finanszírozás rendszerét és időhorizontját, hogy az – beleértve a szükséges mértékű előfinanszírozást és a beszámoltatást is – **igazodjék a tudományos kutató tevékenység naptári éveken átnyúló természetéhez**.

IV.A.4. A Kormány **egységes elvekre** építi a közpénzekből finanszírozott pályázatok nyilvántartását, követését (monitoring), ellenőrzését és értékelését. Rendszeressé teszi a közvélemény tájékoztatását a közpénz-felhasználás hatékonyságáról, hasznosulásáról. A pályázati és intézményi értékelésekben, bírálatokban, zsűrikben a pályázató szervezetek erősítik a nemzetközi szakértők bevonását.

IV.A.5. A Kormány az Országos Tudományos Alapprogramok (OTKA) költségvetési forrásait illetően – a költségvetési lehetőségek függvényében – arra törekszik, hogy 2008-tól azokat **évente, az előző évi előirányzat legalább 10%-ával bővítse**, legalább ekkora összeggel növelve egyidejűleg a fejezet főösszegét. Hosszú távon is biztosítani kell az OTKA függetlenségét.

IV.A.6. A Kormány a rendelkezésére álló K+F+I pályázati forrásokból – közöttük a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap forrásaiból – támogatja a vállalkozások versenyképességét és jövedelemtermelő képességét segítő, különösen a Stratégia II.1.1 szakaszában részletezett területeken folytatott **célzott alapkutatásokat**, amelyekről valószínűsíthető, hogy a felismert vagy várható, jelenlegi vagy jövőbeli problémák megoldására alapul szolgálnak.

IV.A.7. A Kormány a tudományos tevékenység teljes keresztmetszetében, a diszciplináris sajátosságok figyelembevételével – a nyilvánosság kontrollja mellett – **felülvizsgálja az intézmény- és feladatfinanszírozás gyakorlatát**. A Kormány az érintettekkel folytatott

Korszerű, a gazdaság igényeire reagáló felsőoktatás

Az oktatási-képzési rendszer és az üzleti szféra kapcsolatainak erősítése

Fiatal kutatók képzési és foglalkoztatási támogatása, mobilitása

A rugalmasság és a mobilitás segítése

Nemzetközi kutatási kooperáció

Átlátható költségvetési források

A kutatás-fejlesztési támogatások pályázati rendszerei

Projektfinanszírozás

Monitoring, ellenőrzés és értékelés

Az OTKA forrásainak növelése és függetlensége

Célzott alapkutatások támogatása

Az intézmény- és feladatfinanszírozás hatékonyságának felülvizsgálata

szakmai konzultációk és hatásvizsgálatok alapján – tudományterületenként differenciálva – meghatározza az **intézmény-, illetve feladat-finanszírozás tartalmát, növelve utóbbi arányát**. A felhasznált költségvetési eszközök hatékonyságának növelése érdekében – szükség szerint - módosítja azt, és kiküszöböli a kutatásidegen költségvetési megoldásokat.

IV.A.8. A Kormány a költségvetési kutatóhelyek **működési elveit közelíti egymáshoz**, tudományos teljesítményük nyilvánossá tett kritériumait, ezzel együtt esélyeket a feladat-finanszírozásra szánt költségvetési forrásokhoz való hozzáférésben – a szakterületi sajátosságok figyelembevételével – kiegyenlíti.

IV.A.9. A Kormány a kutatási feladatokat alaptevékenységként végző közfinanszírozású kutatóhelyek esetében – feladatszerkezetük elemzésével – az **eredményesség, elszámoltathatóság és átláthatóság** követelményeinek érvényesítése érdekében átalakítja finanszírozásuk rendszerét. Cél, hogy a diszciplína-, illetve intézményorientáltágú finanszírozást a **projektekre, a kutatómunka hálózatos szerveződésére ösztönző finanszírozási rendszer** váltsa fel.

IV.A.10. A Kormány – meglévő nemzeti és EU forrásaira alapozott, összehangolt – programokkal ösztönzi a vállalatok K+F+I együttműködését a költségvetési és a közhasznú kutatóhelyekkel.

IV.A.11. A Kormány – elsősorban a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap forrásai-ból – **rásegítő intézkedésekkel** (pl. konzorciumépítés, előfinanszírozás) ösztönzi az EU K+F+I pályázati lehetőségeinek igénybevételét, elsősorban a K+F Keretprogram, valamint a Versenyképességi és Innovációs Keretprogram (CIP) területén.

IV.B. Középtávú kormányzati feladatok a kutatás-fejlesztést és innovációt ösztönző jogi környezet kialakításában¹¹

IV.B.1. A Kormány **egyszerűsíti a vállalkozásalapítás és a tőkebefektetések szabályrendszerét** és támogatja a vállalkozásösztönzés **egyablakos szolgáltatásainak kibővítését** innovációs szolgáltatásokkal.

IV.B.2. Tőkebefektetést ösztönző és segítő jogszabályi környezetet alakítunk ki. Olyan **rásegítő mechanizmusokat** vezetünk be állami pénzügyi kötelezettségvállalással, amelyek a magántőke számára vonzó projektek piacát jelentősen bővítik. Támogatjuk **kutatáshasznosítási garanciaintézmény** létrehozását a kis- és középvállalkozások részére.

IV.B.3. **A hasznosító (spin-off) vállalkozás alapítása előtt álló akadályokat felszámoljuk** a felsőoktatásban és a költségvetési kutatóintézetekben dolgozók számára. Továbbfejlesztjük a fiatal, innovatív vállalkozások számára nyújtható támogatások és kedvezmények rendszerét.

IV.B.4. Az EU-ban tapasztalható új tendenciákkal összhangban a magyar és EU **közbeszerzési és versenyszabályok** olyan módosítására törekszünk, ami lehetővé teszi a hazai innováció támogatását. **Ennek keretében cél, hogy az állam mint hosszú távú, tudatos vásárló legyen jelen az innovatív termékek és szolgáltatások piacán.**

IV.B.5. Továbbfejlesztjük a szellemivagyon-értékelés és a szellemi vagyonnal való gazdálkodás szabályainak rendszerét.

IV.B.6. Ösztönözzük a közfinanszírozású kutatóhelyek érdekeltségének erősítését a **szellemi tulajdon hasznosításában. A jogszabályi környezet átalakításával el kell érni, hogy a kutatóhelyek saját szellemitulajdon-kezelési stratégiát alakítsanak ki.**

IV.B.7. A Kormány a kis- és középvállalkozások körében ösztönzi az **iparjogvédelmi tudatosságot**, a gazdasági, üzleti és hasznosítási készségeket és ismereteket. Segítjük a szellemi tulajdonhoz kapcsolódó **szolgáltatások** fejlesztését. Támogatjuk a hazai és külföldi **iparjogvédelmi oltalom** megszerzését, fenntartását, illetve megújítását, amelyek elősegítik az új, eredeti termékek piaci bevezetését, az innováció eredményeinek piaci hasznosíthatóságát.

IV.B.8. Támogatjuk a hazai kis- és középvállalkozások számára fontos **külföldi technológiáknak** a szellemi tulajdon védelmével összhangban álló átvételét és adaptálását.

Nyilvános, egységes teljesítmény-kritériumok

Az intézmény-finanszírozás reformja

Együttműködés a vállalatokkal

Rásegítő intézkedések

Vállalkozások alapítása

A tőkebefektetés ösztönzése

Hasznosító vállalkozások

Az állam mint tudatos vásárló

Szellemivagyon-értékelés

Szellemitulajdon-kezelés

Kkv. iparjogvédelmi intézkedések

Technológiaiport

V. prioritás: *A globális piacon versenyképes hazai vállalkozások, termékek és szolgáltatások*

V.1. A vállalatok K+F+I tevékenységébe való befektetéseket, a **kereslet élénkítését ösztönző** programokat indítunk, amelyek magukban foglalják a **magvető tőke** intézmény kialakítását, valamint az **innováció- és ügyfélbarát hiteltermékek** kamat és hitelgarancia

K+F vállalati befektetéseket támogató tőkepiaci eszközök fejlesztése

¹¹ Annak érdekében, hogy hatásukat kellőképpen kifejtsék, arra törekedve, hogy a lehető legtöbb jogszabályi módosítás már az időszak első évében megvalósuljon. A részleteket az intézkedési terv tartalmazza.

feltételeinek megteremtését. Ösztönözzük a **magántőke érdekeltiségek megteremtését**, a kockázat megosztását, a részvételi feltételek javítását a K+F befektetésekben (kockázati tőke, üzleti angyalok, fejlesztő tőke).

V.2. A vállalati K+F+I tevékenység ösztönzésére – az elérhető források függvényében – továbbfejlesztjük a **vállalati K+F munkahelyek, kutatóegységek létesítését** támogató programokat. Segítjük a kutatóhelyek és a vállalatok közötti **kutatói munkaerő-áramlást**.

V.3. A Magyarországon megvalósuló, **K+F tartalmú külföldi befektetéseket ösztönző programokat** indítunk. Ösztönözzük a betelepült vállalkozásoknak a magyar vállalatokkal és kutatóhelyekkel kialakított kapcsolatait. A külföldi vállalatok befektetéseinek egyedi kedvezményeit kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs befektetéshez és tevékenységhez kötjük, az EU állami támogatási szabályainak betartásával. Ösztönözzük a külföldi vállalatok és a hazai kis- és középvállalati szektor közötti tartós partnerségen alapuló (pl. beszállítói hálózatok keretében folytatott) technológiai együttműködést.

V.4. Pályázatot indítunk a **magyar részvétel** erősítésére a stratégiai szintű **EU és nemzetközi K+F+I együttműködési programokban**. Ösztönözzük a nemzetközi kutatói és vállalati együttműködést és az ebből származó **kutatási eredmények hazai hasznosítását**. Kétoldalú és többoldalú nemzetközi innovációs alapokat hozunk létre.

V.5. Elősegítjük a magyar vállalkozások külföldi jelenlétét, nemzetközi terjeszkedését a tudásalapú ágazatokban. Ösztönözzük az **eredeti hazai termékek és szolgáltatások nemzetközi piacra jutását**, valamint a régiókban meghatározó piaci súlyú, magyar érdekelt-ségű multinacionális cég(ek) kifejlődését.

V.6. A rendelkezésre álló pénzügyi források koncentrálásával **vállalati kutatás-fejlesztést és innovációt** támogató és ösztönző programokat indítunk, különös tekintettel a regionális szempontokra. Továbbfejlesztjük a beszállítói tevékenységeket végző Kkv.-k kutatás-fejlesztését ösztönző programokat, az érdekelt vállalatok bevonásával. Vállalkozói K+F+I klaszterek létrehozását ösztönző programokat indítunk. Továbbfejlesztjük a Kkv.-k innovációs tevékenységét segítő programjainkat. Támogatjuk a Kkv.-ket K+F+I szolgáltatások igénybevételeiben.

V.7. Erősítjük a kutatási eredmények társadalmi-gazdasági **hasznosítását** célzó, a kutatói és a vállalati szféra együttműködésére épülő kutatási tevékenységet. Továbbfejlesztjük a nemzetgazdaságilag jelentős, koncentrált erőforrás igényű, alkalmazás-orientált K+F programjainkat. Megvalósításra **érdemes innovatív megoldásokat és találmányokat támogató programokat** indítunk, a teljes innovációs láncra kiterjesztve. Támogatjuk a **K+F szféra (egyetemek, kutatóintézetek) és a vállalatok közötti együttműködést**. A hazai hasznosítás szempontjából fontos T&E együttműködési területeken támogatjuk az új **nemzetközi K+F nagyprojekteket** és erősítjük a **nemzetközi technológiai képviselőket**.

V.8. Az ipar versenyképességének előmozdításában megkülönböztetett szerepet tulajdonít a Kormány azoknak az irányítási, szervezeti struktúráknak, amelyek révén a **technológiai transzfer** hatékonyabbá tehető. **Az ipari, üzleti, tudományos és technológiai parkok, a logisztikai központok, a technológiai központok** fontos eszközök ahhoz, hogy a kis és közepes vállalkozások letelepedjenek, beszállítói pozícióba kerüljenek, és – a fejlett technológiákkal, valamint üzleti megoldásokkal való lépéstartás érdekében – hozzájussanak az ehhez szükséges tanácsadáshoz, laboratóriumi és egyéb szolgáltatásokhoz. Fontos, hogy e struktúrák továbbfejlesztéséről a Kormány – mindenkor anyagi lehetőségeinek függvényében – sokoldalúan gondoskodjon.

V.9. Erősítjük a K+F+I tevékenységeket a **szolgáltatások** területén. Segítjük azon innovatív szolgáltatások technikai/technológiai színvonalának emelését, amelyek jelentősen hozzájárulnak a nemzeti jövedelem képzéséhez és a foglalkoztatáshoz. Támogatjuk a **szellemi tulajdon hasznosításán alapuló új vállalkozások** indítását segítő szolgáltatásokat és a tőkepiaci finanszírozásra felkészítő tanácsadást. Előnyben részesítjük azokat a konstrukciókat, intézményes megoldásokat, amelyek a **projektek szakmai és piaci szűrését, az iparjogvédelmi tanácsadást, a vállalkozásalapítást, a tőkéhez jutást és az inkubációt komplex módon, rendszerszerűen segítik**. A pályázatok, a tőkeprogramok és a komplex szolgáltatások együttesen képesek hatékonyan segíteni az innovációk megvalósulását.

FÜGGELÉK: HELYZETELEMZÉS

Magyarországon nemzeti szinten a K+F tevékenységekre 2005-ben 207, 8 milliárd Ft-ot költöttek, ami a GDP 0,95%-át teszi ki (1. ábra). Ez az EU átlag (1,9%) fele. A magyar GDP-arányos állami K+F ráfordítás megközelíti az EU átlagát (0,54%, ill. 0,69%), de az üzleti szféra ráfordításai még lényegesen elmaradnak attól (0,37%, ill. 1,07%). A trend

K+F munkahelyek létesítése a vállalatoknál

Külföldiek K+F tartalmú befektetéseinek ösztönzése

Nemzetközi kutatási és technológiai kooperáció

A magyar vállalkozások külföldi jelenléte

Vállalati K+F+I tevékenység támogatása

Hasznosítás-orientált, együttműködésen alapuló kutatási tevékenység támogatása

A technológiai transzfer infrastrukturális feltételei

Innovatív szolgáltatások, inkubáció és tőke

Aránytalan a hazai K+F finanszírozás szerkezete, alacsony a vállalatok részesedése

viszont kedvező: a teljes K+F ráfordításon belül a vállalkozások részaránya 2002-ben 29,7%, 2003-ban 30,7%, 2004-ben 37,1%, 2005-ben 39,4% volt. A vállalati és az állami K+F ráfordítások aránya Magyarországon így is csak 0,71:1, az EU átlag fordított: 1,6:1.

Az EU összehasonlító adatai szerint Magyarország összesített innovációs mutatója (SII) 2005-ben 0,31, az EU átlagának 72%-a volt. **Ezzel Magyarország az EU 25 tagországa között a 15. helyen állt.** Ez az összesített mutató öt indikátor-csoport,¹² összesen 26 indikátor eredményeit összegzi. A 15. hely megfelel hazánk jelenlegi relatív fejlettségi szintjének, de középtávon figyelembe kell venni, hogy a K+F+I területét a legtöbb EU országban kiemelt prioritásként kezelik, tehát a relatív pozíció megtartása is jelentős erőfeszítést feltételez.

K+F tevékenységgel a KSH adatai szerint Magyarországon 2005-ben 749 vállalat foglalkozott. Nagy a koncentráció: 17 nagyvállalat adja a vállalati K+F ráfordítások mintegy felét, de ez a 17 nagyvállalat árbevételének mindössze 1,3%-a, tehát nemzetközi mércével ezek sem tekinthetők nagy kutatás-intenzitású vállalatnak. A hazai vállalati K+F ráfordítások 75–80%-a a külföldi többségi tulajdonú vállalkozásoktól származik, amelyek közül 2006-ban 38 működtetett Magyarországon kutatási-fejlesztési egységet.

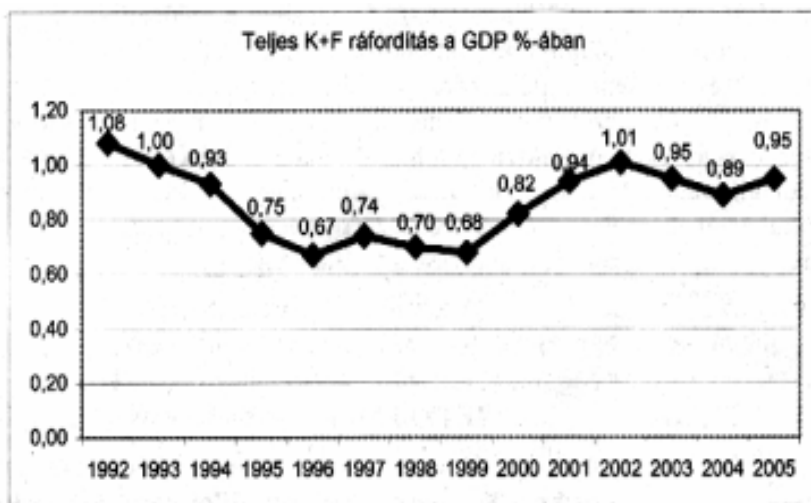
A K+F emberi erőforrásai szűkösek: az 1000 foglalkoztatottra jutó kutatók száma Magyarországon 3,9 fő, míg az EU-15 átlaga 6,1 fő – miközben hazánkban a foglalkoztatottnak a teljes lakossághoz viszonyított száma is alacsonyabb az európai átlagnál.

Magyarország komplex innovációs mutatója az EU átlag 72%-a

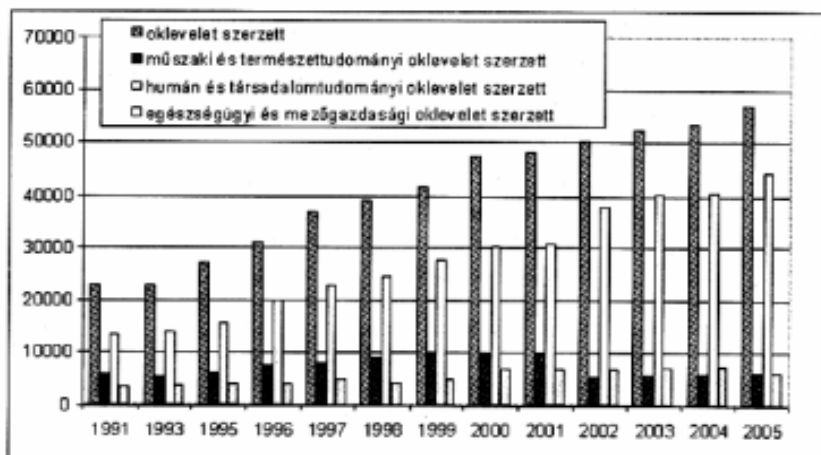
Kevés a vállalati K+F ráfordítás

Kevés a kutató

1. ábra. A magyar K+F ráfordítások GDP-hez viszonyított aránya (%-ban)(KSH)

2. ábra Felsőfokú oklevelet szerzett hallgatók száma

¹² Három input indikátor-csoport: az innováció hajtóerejét, az ismeretek előállítását, illetve az innovativitást és a vállalászai készségeket mérő mutatók. Két output indikátor-csoport: a gazdasági hasznosítással, illetve a szellemi tulajdonnal kapcsolatos mutatók. (European Innovation Scoreboard, 2005.)

A vállalati K+F tevékenység túlnyomó része műszaki területen koncentrálódik, a fejlődést azonban gátolja a műszaki és természettudományos végzettségű friss diplomások alacsony száma (2. ábra). Az 1000 főre eső 30 év alatti korosztályban arányuk nem éri el az EU-25 átlagának felét, és csak Ciprus, Málta és Luxemburg van mögöttünk. Jelentős hiány mutatkozik a versenyképes tudással rendelkező technikusok és szakmunkások tekintetében is.

A mai helyzet okainak elemzése során meghatározó az 1980-as évek végének, és az 1990-es évek elejének időszaka. Ekkor a vállalatok a tömeges piacvesztés időszakában általában elsőként K+F részlegeiket szüntették meg. A privatizáció gyakran a hazai K+F tevékenység megszüntetésével járt, hiszen az új tulajdonosok általában fejlettebb „kész” technológiákkal rendelkeztek. Egyes iparágakban szinte megszűnt a középvállalati-nagyvállalati szektor, és a tőkeszegény kisvállalkozások elsősorban a napi túléléssel, nem pedig fejlesztési (és különösen nem kutatási) elképzelésekkel foglalkoztak. Ez a folyamat szinte automatikusan vezetett az alkalmazott ipari kutatóintézetek tönkremeneteléhez (ezek kutatói létszáma 1990–1995 között 10 500-ról 1500 főre csökkent). Igaz, ugyanez a munkaerő tette lehetővé azt, hogy a 90-es években betelepülő külföldi vállalkozások megtalálták az általuk igényelt innovatív, nyelveket beszélő munkaerőt a volt kutatókban. Ez a forrás azonban azóta kimerült.

Az 1990-es évek végétől jelentős fejlesztési és átszervezési folyamat ment végbe a magyar tudományos élet egyes területein is. Ennek eredménye volt a felsőoktatási expanzió, a doktori iskolák létrehozása, az egyetemi integrációs program, az akadémiai intézetek konszolidációja.

A kutatási tevékenység elaprózott, nem jöttek létre a hatékony munkához elengedhetetlen kritikus létszámú kutatócsoportok. 2005-ben 100 kutató-fejlesztő szakemberre 144 kutatási téma jutott, ami mintegy tízszerese a nemzetközi átlagnak. A külföldi szabadalmak, különösen az európai és az amerikai high-tech szabadalmak területén Magyarország messze elmarad az EU átlagától (3. ábra). Az egymillió lakosra jutó publikációk száma az EU-15 átlagának mintegy fele, az egy kutatóra jutó publikációk száma tehát megközelíti az EU átlagot.

A kutatói és a gazdasági szféra között nem megfelelő a tudásáramlás. A gazdasági szempontok nem jelennek meg a közfinanszírozású kutatóhelyek menedzsment munkájában, a kutatói témák kiválasztásában és a kutatók értékelésében sem. A dinamikus fejlődést esetenként merev, tekintélyelvű struktúrák korlátozzák, a költségvetési kutatóhelyek nagy része reformra szorul. Alig van szakembercsere a költségvetési kutatóhelyek és a vállalatok között, de nem kielégítő a kutatók mobilitása a különböző intézetek és tématerületek között sem. 2000–2004 között az egy kutatóra jutó munkahelyváltozások száma átlagosan mindössze 0,11 volt. Nem megoldott a külföldön munkát vállaló fiatal kutatók hazatérésének ösztönzése, támogatása sem.

3. ábra. Magyarország innovációs mutatószámai az EU15 országok arányában

A hazai kis- és középvállalati szektor innovációs aktivitása elmarad a fejlettebb gazdaságokban tapasztalttól. Kevés a tudáscentrumokból „kirajzó”, hasznosító (spin-off) vállalkozás. Fejletlen az innovatív Kkv.-k megerősödését szolgáló technológiai inkubáció. Hiányoznak vagy gyengén fejlettek a kutató-fejlesztő intézményeket és a vállalatokat összekapcsoló intézményi, hálózati struktúrák (innovációs centrumok, technológiai transzferközpontok, technológiai inkubátorházak). Nincsenek hatékony mechanizmusok a kockázati tőke innovatív vállalkozásokba tereléséhez, fejletlenek az innovációt támogató tőkepiaci eszközök.

Alacsony a műszaki és természettudományos végzettségű friss diplomások száma

Milyen okok miatt alakultak ki a fenti problémák?

Elaprózott a kutatói tevékenység

Hiányzik a piacra, a gazdaságra nyitott szemlélet

Az innovációs rendszer hiányosságai rontják a versenyképességet

Az ország északnyugati negyede sikerrel vonzotta a működő tőkét és az importált technológiák révén innovációs helyzete jó, a K+F kapacitások gyengése miatt mégis kevés a saját kutatásra épülő innováció. A főváros, valamint az alacsony innovációs kapacitású keleti országrész nagyobb egyetemi városai jelentős kutatóközpontokkal rendelkeznek, de ezek az intézmények – a fővárost kivéve – még nem tudtak a régiók igazi innovációs központjává válni. A K+F erőforrások regionális megoszlása az indikátorok 2/3-os közép-magyarországi koncentrátságát mutatja (1. táblázat).

1. táblázat. A K+F erőforrások regionális megoszlása (2005)

TERÜLET	A K+F helyek száma	A K+F-ben foglalkoztatottak átszámított létszáma (fő)	K+F ráfordítása (millió Ft) %
1. Közép-Magyarország	1204	14 740 (63,4%)	138 790 (66,8%)
2. Közép-Dunántúl	161	1 158 (5,0%)	9 673 (4,7%)
3. Nyugat-Dunántúl	188	966 (4,2%)	6 737 (3,2%)
4. Dél-Dunántúl	206	1 342 (5,8%)	6 459 (3,1%)
5. Észak-Magyarország	141	961 (4,1%)	5 890 (2,8%)
6. Észak-Alföld	300	1 946 (8,4%)	17 913 (8,6%)
7. Dél-Alföld	316	2 126 (8,2%)	14 658 (7,1%)
Területileg nem besorolható			7 644 (3,7%)
Magyarország összesen	2 516	23 239 (100%)	207 764 (100%)

Az utóbbi időszakban jelentek meg a széles körű kooperáción alapuló, hálózatosodást elősegítő, integráló jellegű központi innovációs kezdeményezések. Ilyenek a regionális egyetemi tudásközpontok, a kooperációs kutatási központok, a húzóágazati programok, a nagy nemzetközi programok és a regionális innovációs ügynökségek. Támogatási rendszerünk nagy hangsúlyt helyez a K+F és innovációs források egységes, összehangolt tervezésére. Fontos célja a kooperatív kutatási tevékenységek támogatása, az erőforrások koncentrációja, a K+F eredmények gazdasági, üzleti célú hasznosítása és a regionális innováció intézményrendszerének kialakítása.

A kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységet befolyásoló erőforrások és képességek tekintetében az ágazatok nagyon eltérő képet mutatnak. A nettó árbevétel több mint harmadát a feldolgozóipar adja. A további termelő szektorok részesedése 8% alatt van. A vállalati K+F ráfordítások több mint 70%-át (73%) a feldolgozóipari cégek adják. Messze elmaradnak gazdasági szerepüktől a K+F ráfordítás terén az építőipar, az élelmiszeripar, a villamosenergia-ellátás, valamint a posta, távközlés ágazatok.

A feldolgozóiparon belül, gazdasági jelentőségének megfelelő és dinamikus növekvő K+F ráfordítás mérhető a gyógyszeripar mellett a híradástechnikai készülékgyártás és a közúti jármű gyártása ágazatban, és számottevő a K+F ráfordítás a villamosgép-gyártás terén is (4. ábra).

Jelentős K+F ráfordítással (kapacitással) rendelkező, dinamikus fejlődő ágazat, és nemzetközi összehasonlításban is fejlődési lehetőségek előtt áll a gyógyszeripar, a környezetvédelmi ipar, a biotechnológia és az információtechnológia. A kis- és középvállalatok, illetve a humán erőforrás szempontjából fejlesztési potenciállal rendelkező ágazat a gépjárműipar (járművezérlés, szenzortechnológiák) és az élelmiszeripar. Biztató a közúti járműgyártás és a híradástechnikai készülékgyártás fejlődése.

A mai magyar adórendszer a K+F ösztönzése szempontjából sokat fejlődött az utóbbi néhány évben. Az OECD összehasonlító vizsgálatai szerint Magyarország 2005-re az élmezőnyben volt a K+F ösztönzésére alkalmazott adókedvezmények tekintetében. Jelentős feszültségek láthatók viszont az élmunkát terhelő járulékok területén. A tudásalapú vállalkozások (például szoftveripar, tartalomipar, kutatásigényes tevékenységek) a hozzáadott értéket jellemzően magas képzettséget igénylő szellemi munkával hozzák létre, emiatt költségeiken belül nagy a bérköltségek aránya. A bérköltségre rakódó járulékok tehát leginkább éppen azokat sújtják (nem anyagot, hanem szellemi tartalmat, intellektuális teljesítményt értékesítő vállalkozásokat), amelyeket az innováció szempontjából a leginkább kellene ösztönözni.

A kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvényt az Országgyűlés 2004. december 20-án fogadta el, és 2005. január 1-jén lépett hatályba. Ez

A hazai régiók innovációs és kutatási kapacitásai között jelentős az eltérés

Új programok az üzleti szféra K+F tevékenységének kiszélesítésére

Ágazati elemzések, vállalati K+F ráfordítások ágazatonként

K+F ráfordítás a feldolgozóiparban

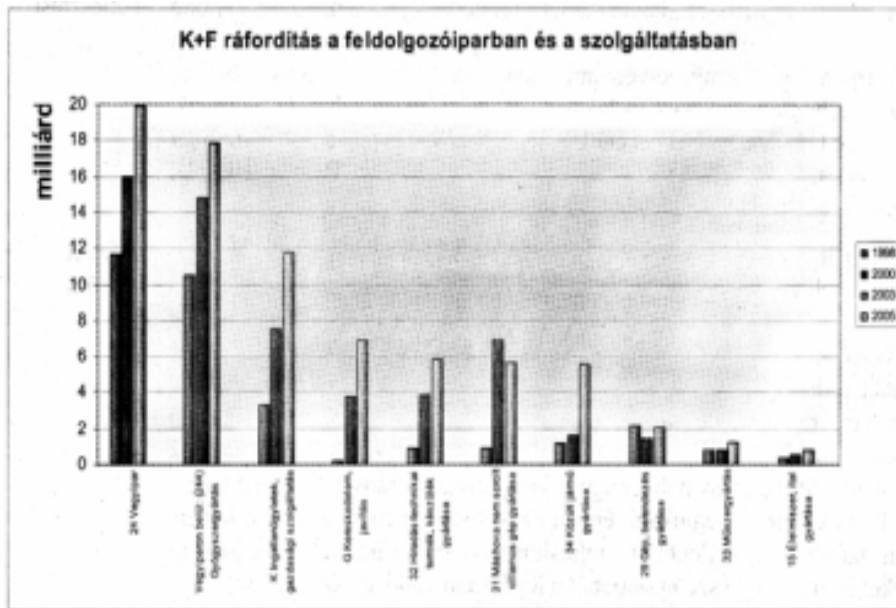
Fejlesztési potenciálok

Közvetett K+F ösztönzés

Innovációs törvény

az ország első innovációs törvénye, ami átfogóan határozza meg, és számos intézkedéssel segíti a kutatás-fejlesztést, a technológiai innovációt, az eredmények gazdasági és társadalmi hasznosítását. Fő intézkedései a K+F és a technológiai innováció finanszírozására, a kutatási eredmények, valamint az ebből keletkezett szellemi alkotások hasznosítására, az innovatív vállalat-alapításra, a kis- és középvállalkozások innovatív tevékenységének megkönnyítésére, és az innováció emberi erőforrásainak erősítésére irányulnak. A törvény egyik legfontosabb intézkedése, hogy enyhíti a költségvetési kutatóhelyek vállalkozás-alapításának korlátait, megteremti a kutatómunkában résztvevők közvetlen érdekeltiségét azzal, hogy a közalkalmazotti státuszban dolgozó kutatók részt vehetnek a hasznosító (spin-off) vállalkozások munkájában annak érdekében, hogy a kutatási eredmények közvetlenül hasznosuljanak.

4. ábra. K+F ráfordítás a feldolgozóiparban és a szolgáltatásban (milliárd Ft) (KSH)

[A gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere – TEÁOR – szerint a „K - Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás” elnevezésű nemzetgazdasági ágak része: a K+F szolgáltatás, valamint a számítástechnikai tevékenység is. Ez magyarázza a vegyipar után a második legnagyobb K+F ráfordítást és a dinamikus növekedést ebben a nemzetgazdasági ágban. A TEÁOR szerint a „24 - Vegyipar” nevű ágazat része a 244. jelű gyógyszeripar, mint alágazat. A gyógyszeripart magas K+F ráfordítása miatt külön is feltüntetjük az ábrán (4. ábra)].

Módszertani megjegyzés: a stratégia többféle, részben átfedő fogalmat használ, így alkalmazza a tudomány és technológia (science and technology, S&T), a kutatás-fejlesztés (research and development, R&D), illetve a kutatás-fejlesztés és (technológiai) innováció (K+F+I) fogalmat is. E fogalmak a nemzetközi gyakorlatban is átfednek, és mind számos különböző nemzeti és nemzetközi szakpolitikai, statisztikai, számviteli, illetve versenypolitikai dokumentumhoz, illetve jogszabályhoz kötődnek. A szerkesztők törekedtek a fogalmak következetes használatára, és remélik, hogy a nemzetközi gyakorlatban (sőt, pl. az EU Bizottság különböző DG-i között) is fellelhető fogalmi átfedések nem akadályozzák meg a stratégia szakpolitikai üzeneteinek világos értelmezését.

**Az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa
2007. április 16-i ülésének (AKT 3/2007.)
állásfoglalásai**

Napirend:

1. A kutatóhelyek 2007. évi gép-műszer igényei. (A tudományterületi kuratóriumok javaslatai)
2. Az MTA 2008. évi költségvetési koncepciója.
3. A reform-munkabizottságok anyagainak megtárgyalása.
4. Egyebek:
Javaslat igazgatói megbízásra.

AKT 1/3/2007. (IV. 16.) állásfoglalás:

Az AKT megtárgyalta a kutatóhelyek 2007. évi gép-műszer-beruházás támogatási igényeit. Az igények több mint négyszeresen meghaladják a rendelkezésre álló 187,3 MFt-ot. Az AKT feladata a tudományterületi arányok meghatározása, ez alapján tudják a kuratóriumok odaitélni a beruházási összegeket. Szerény, néhány százalékos tartalék képzésére lenne szükség a későbbi korrekciók és előre nem látható esetek kezelésére.

Az AKT 17 igen, 5 nem és 2 tartózkodással elfogadta, hogy külön tartalékképzés ne legyen, a tudományterületi arányokat a matematika és természettudományok, élettudományok, társadalomtudományok sorrendben 50–35–15%-ban határozta meg. Felhatalmazta a társadalomtudományi kuratóriumot, indokolt esetben, a rangsorolási lista megváltoztatására. Jövőre a tartalékokat és alsó értékhatárt előre tervezni kell. Az AKT javasolja, hogy az előzetesen megállapított rangsorok ismeretében esetleg keletkező maradványokat a matematika és természettudományi, illetve az élettudományi kuratóriumok számára főtitkári tartalékként kezeljék.

AKT 2/3/2007. (IV. 16.) állásfoglalás:

Meskó Attila főtitkár háttér-információkat nyújtott a költségvetési koncepció fejlesztési javaslataihoz (az Országgyűlés által a 2007. évre jóváhagyott 36.914,8 M Ft-os költségvetési támogatáson túl az MTA öt jogcímen 2.836 M Ft, az OTKA-programok fejlesztésére 1.000 M Ft, az akadémiai fejezet összesen 3.836 M Ft-os igényt fogalmazott meg).

Az AKT a tájékoztatást tudomásul vette.

AKT 3/3/2007. (IV. 16.) állásfoglalás:

Az AKT megvitatta a reform-munkabizottságok anyagait. A vita alapjául a Reform bizottságoknak a február 20-i elnökségi ülésre készített előterjesztései szolgáltak.

Az AKT 21 igennel, 3 tartózkodás mellett megszavazta az alábbi szövegű nyilatkozat javaslatot: „Az illetékes akadémiai reformbizottság anyagát, amely az 'Új intézetirányítás modell'-jének javaslatával él, az AKT jelenlegi formájában vitára alkalmatlannak és elfogadhatatlannak ítéli, s arra kéri a tisztelt Közgyűlést, hogy ne fogadja el.”

AKT 4/3/2007. (IV. 16.) állásfoglalás:

Egyebek keretében a testület igazgatói megbízásokkal kapcsolatos aktuális kérdésekről tárgyalt.

Az AKT a tudományterületileg illetékes kuratóriumok véleménye alapján javasolja az AKT vezetőjének, hogy Kutatói Fórumot szervezzenek a Kémiai Kutatóközpont Felületkémiái és Katalízis Intézetében *Kálmán Erika*, a Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutatóintézetben *Bársony István*, az Ökológiai és Botanikai Kutatóintézetben *Török Katalin*, valamint az SZBK Biokémiai Intézetében *Pósfai György* igazgatói pályázatáról.

**A Magyar Tudományos Akadémia
2007. május 7–8-i Közgyűlésének határozatai**

1. A Magyar Tudományos Akadémia Közgyűlése ünnepi ülésén emlékezett meg korábbi elnöke, Kodály Zoltán születésének 125., halálának 40. évfordulójáról.

2. A Közgyűlés köszönetét fejezi ki Sárosi Bálintnak, a zenetudomány doktorának „Kodály 2007-ben” c. előadásáért, valamint a Marcibányi téri Kodály Zoltán Ének-Zenei Általános Iskola Gyermekkara műsoráért.

3. A Közgyűlés nagy figyelemmel hallgatta meg Czelnai Rudolf rendes tag előadását a klímaváltozásról.

4. A Magyar Tudományos Akadémia 2007. évi Akadémiai Aranyérmét Keszthelyi Lajosnak, az MTA rendes tagjának adományozta.

5. Az Akadémia a Wahrman Mór-érmét 2007-ben Bogsch Eriknek, a Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Nyrt. vezérigazgatójának adományozta.

6. Akadémiai Díjban részesültek: Borhy László, Pyber László; Repa Imre, Szendrő Zsolt, Romvári Róbert

(megosztott díjban), Hunyady László; Kullmann Lajos és Arz Gusztáv (megosztott díjban); Bitter István, Buzás Edit, Vörös Imre, Demény Attila; Csordás András és Sütő András (megosztott díjban).

7. Akadémiai Újságírói Díjban részesült Liebhardt Ágota, Torda Júlia, Pásztor Zoltán.

8. Az Akadémikusok Gyűlésén megtartott választás alapján rendes tag lett: Kiss Jenő, Kósa László, Kubinyi András, Hunyady György, Vajda Mihály, Simonovits Miklós, Csörgő Sándor, Rónyai Lajos, Schmidt János, Hornok László, Németh Tamás, Varga János, Vécsei László, Ádám Veronika, Kosztolányi György, Sótorny Péter, Tulassay Tivadar, Arató Péter, Kollár László Péter, Pap László, Stépán Gábor, Ginsztler János, Penke Botond, Blaskó Gábor, Dékány Imre, Joó Ferenc, Sohár Pál, Bíró Péter, Falus András, Lénárd László, Závodszy Péter Pál, Kádár Béla, Török Ádám, M. Szabó Miklós, Hetényi Mag-

dolna, Mészáros Rezső, Márton Péter, Faigel Gyula, Janszky József, Patkós András, Kertész János.

9. Az Akadémikusok Gyűlésén megtartott választás alapján levelező tag lett: Erdő Péter, É. Kiss Katalin, Imre László, Fehér M. István, Csépe Valéria, R. Várkonyi Ágnes, Juhász István, Szűcs András, Barnabás Beáta Mária, Mesterházy Ákos, Dóczi Tamás, Ligeti Erzsébet, Oláh Edit, Palkovics László, Péceli Gábor, Cságoly Ferenc, Fülöp Ferenc, Zrínyi Miklós, Horvai György, Szathmáry Eörs, Nagy László, Nusser Zoltán, Lamm Vanda, Korinek László, Csaba László, Bozó László, Trócsányi Zoltán, Fazekas Patrik.

10. Az Akadémikusok Gyűlésén megtartott választás alapján külső tag lett: Köves-Zulauf Thomas, Petőfi Sándor János, Vető Miklós, Németh Sándor, Belák Sándor, Lelley Jan Iván, Jánossy György, Tassonyi Edömré, Vermes István, Makovitzky József, Dusza János, Polónyi István, Hulkó Gábor, Stang Péter, Kozma C. Sára, Pongor Sándor, Takács László Kristóf, Glant Tibor, Záborszky László, Krausz Ferenc, Forró László, Néda Zoltán, Grenács László.

11. Az Akadémikusok Gyűlésén megtartott választás alapján tiszteleti tag lett: Maehler, Herwig; Gamkrelidzé, Thomas V.; Rédei Károly, Kovac, Dusan; Kahneman, Daniel; Young, Lai Sang; Pedauyé, Ricardo Flores; Arber, Werner; Wiesel, Torsten N.; Hershko, Avram; Riederer, Peter Franz; Wollheim, Claes B.; Chua, Leon Ong; Mang, Herbert A.; Wilamowski, Bogdan M.; Lee, Yuan-Tseh; Oro Giral, Luis Antonio; Wagner, Hildebert; Karger, Barry L.; Haiduc, Ionel; Sakmann, Bert; Jovin, Thomas M.; Hacker, Jörg H.; Pecht, Israel; Nyikolajcsuk, Vitalij Ivanovics; Schiller, Peter H.; Basedow, Jürgen; Weidenfeld, Werner; Dimitrakopoulos, Roussos; Jankovszky, Jerzy Adam; Abrikoszov, Alekszej Alekszejevics.

12. A Közgyűlés az Akadémia 2006. évi tevékenységéről szóló, a kormány számára készült beszámolót elfogadta.

13. A Közgyűlés a 2008. évi költségvetési koncepciót elfogadta és felhatalmazta az Akadémia vezetőit, hogy ennek szellemében folytassák a költségvetési tárgyalásokat.

14. A Közgyűlés a magyar tudomány 2005–2006. évi helyzetéről az Országgyűlés részére készülő tájékoztató tartalmi vázlatát elfogadta.

15. A Közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette a főtitkár által a társadalmi szervezeteknek 2006. évben nyújtott támogatást.

16. A Közgyűlés a főtitkár beszámolóját elfogadta.

17. Az elnök beszámolóját a Közgyűlés elfogadta.

18. A Közgyűlés az új Jelölőbizottságot a 2010. évi májusi közgyűlésig megbízta. Megbízta továbbá, hogy 2007. szeptemberében kezdje meg a 2008. májusi tisztújító közgyűlésre javaslatok kidolgozását.

19. A Közgyűlés a Doktori Tanács, a Tudományetikai Bizottság, a Felügyelőbizottság, a Vagyonkezelő Kuratórium és az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa mandátumát a következő közgyűlésig meghosszabbítja.

20. A Közgyűlés az akadémiai reform tárgyában az alábbi határozatot hozta:

20.1. A Közgyűlés egyetértően tudomásul veszi az akadémiai reform eddigi lépéseit (az előterjesztés II.–III. része) és támogatja az MTA vezetését ezek folytatásában.

20.2. A Közgyűlés a vitában elfogadott módosításokkal támogatja az akadémiai reform következő lépéseinek (az előterjesztés IV. rész 1. pontja) megvalósítását.

20.3. A Közgyűlés az előterjesztés IV. részének 2. pontjában szereplő (a vitában elfogadott módosításokkal véglegesített) célok képviselőjére ad mandátumot az MTA vezetésének a kutatás-fejlesztés szabályozási környezetének módosításáról szóló tárgyalások során.

20.4. A Közgyűlés az előterjesztés IV. részének 3. pontjában szereplő (a vitában elfogadott módosításokkal véglegesített) elvek érvényesítésével bízza meg az új Akadémiai Törvény alapján összehívandó Alapszabály Módosító Bizottságot.

20.5. A Közgyűlési határozat mellékletét képezi a részhatározatok alapján elfogadott akadémiai reformprogram.

21. A Közgyűlés figyelemmel hallgatta meg Hiller István miniszter beszédét.

22. Hiller István miniszter úr kifejtette szándékát, hogy az Akadémia vezetőivel tekintsek át a Magyar Tudományos Akadémiáról és annak működéséről szóló törvényt.

23. A Közgyűlés üdvözlözi a kormány azon szándékát, hogy nem tervezi a felsőoktatás privatizációját.

24. A Közgyűlés támogatja, hogy megfelelő egyeztetések és tárgyalások után az Akadémia hosszabb távra szóló garantált költségvetési támogatást kapjon.

25. A Közgyűlés felkéri az MTA elnökét, hogy együttműködve a Magyar UNESCO Bizottság elnökével tegyen lépéseket a Föld Éve Program kormányzati támogatásának érdekében.

Melléklet a közgyűlés 20. számú határozatához

Az MTA 177. Közgyűlésének határozata az Akadémia reformjának III. szakaszáról

A reform célja, hogy a Magyar Tudományos Akadémia közfeladatot ellátó, autonóm nemzeti intézményként folytassa értékőrző, korszerű, kutatóhálózatát professzionálisan menedzselő, nemzetközi kitekintésű működését.

I. Preambulum

Az Akadémia 1825 óta meghatározó tényezője a magyar gazdaság és társadalom előrehaladását megalapozó tudományos kutatásnak, a nemzeti közösség önazonosságát és fennmaradását erősítő kultúrának, az ország nemzetközi kapcsolatrendszerének, tekintélyének. E történelmi érték nemhogy elavult volna, ellenkezőleg: az Akadémia főhivatalú, professzionális kutatóintézeti hálózatával és a tudományos kiválóságot megtestesítő tudós köztestületével éppen most kínálja az egyik legfontosabb erőforrást a XXI. század gazdasági, társadalmi, nemzeti és kulturális kihívásaival szembenező európai uniós Magyarország számára.

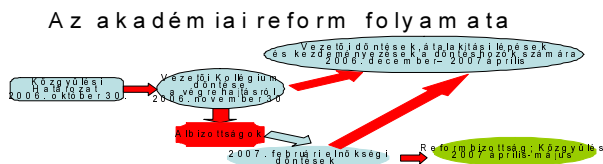
Ennek a felelősségnek a vállalásával folytatta az MTA az elmúlt egy évben a korábban elindult átalakulási folyamatát – amelynek alapja a tudomány nyitottságából fakadó folytonos megújulási készsége. Határozott és mélyreható változásokat kezdeményezett működésének minden vonatkozásában: a kutatóhálózat, a tudományos testületek, a gazdálkodás és az irányítási szervezet tekintetében egyaránt.

A reform jelenlegi szakaszának középpontjában az akadémiai kutatóhálózat fejlesztése és a tudományos köztestület működésének hatékonysága áll. E hálózat és a tudományos osztályok, bizottságok teljesítménye a rendszerváltás óta kiemelkedően sikeres, mégpedig azoknak a korábbi reformoknak a következtében, amelyeket az MTA a kilencvenes évek elején, majd az évtized második felében (demokratizálás és konszolidáció) hajtott végre. Gyorsan változó világunkban azonban jónak látszik munkánkban megőrizni és megerősíteni mindazokat az elemeket, amelyek sikeresnek bizonyultak, illetve újabb reformok bevezetésével főlészámolni mindazokat a körülményeket, amelyek a gyors alkalmazkodást és a még sikeresebb munkát gátolják.

A reformok konfliktusokat is vállaló felgyorsításának elsődleges oka az Akadémia egyetemes és nemzeti hivatása iránti elkötelezettsége. Ma az MTA a gazdasági és társadalmi átlagot lényegesen meghaladó teljesítményű és a legnagyobb közbizalmat élvező intézménye az országnak. Az a törekvésünk, hogy a magyar tudomány nemzetközi versenyképessége fennmaradjon, a hazai innovációban betöltött szerepe pedig növekedjék, mindenekelőtt a magyar nemzetgazdaság, a vállalkozások, a boldogulásukat kereső polgárok hazai és nemzetközi esélyeihez elengedhetetlen. Az Akadémia reformja ezért nem valamifajta kapkodó megfelelési kényszer a gyakran méltatlan és alaptalan támadások nyomán, hanem példaadás a gazdaság és társadalom, a döntéshozók számára a kellően megfontolt, egyeztetett, az értékeket megőrző, de határozott és mélyreható változásokra.

II. A reform folyamata és környezete

E célok megvalósítását tűzte maga elé az MTA 2006. május 6-i, 175. Közgyűlésén elhatározott és a 2006. október 30-i rendkívüli közgyűlésen továbbfolytatásra felhatalmazott reformfolyamat. A Közgyűlés határozatai alapján folytatódott a munka, aminek eredményei alapján készült el a jelen koncepció. A munka menetét az alábbi diagram mutatja:

Ugyanakkor az utóbbi 8-10 hónapban több olyan hazai és nemzetközi társadalmi fejlemény következett be, amelyek arra indítanak, hogy a lépéstartás érdekében az akadémiai reformfolyamatot felgyorsítsuk, s így megőrizhessük pozícióinkat az élénkülő nemzetközi versengésben, a hazai átalakulásokban. Néhány fontosabb külső körülmény, amelyek indokolják a határozottabb megvalósítást:

1. *A magyar társadalom lemaradásának fenyegető jelei mind a gazdasági növekedés mutatóit, mind az innovációs aktivitást illetően.* A magyar tudomány nemzetközi pozíciója ehhez képest még jó, de ennek megtartásához új szervezeti megoldásokra és többlet-erőfeszítésekre van szükség.

2. *Az Akadémia jövőjét befolyásoló jogi környezet alakulása.* Az MTA aktív részvételével készült középtávú tudomány -, technológia- és innováció-politikai stratégia (1023/2007. (IV. 5.) Korm. határozat) több pontban is feladatokat fogalmaz meg az MTA reformja számára (versenyszerűbb finanszírozási rendszer, értékelési koncepció, saját feladatok körvonalazása). A készülő új államháztartási- és vagyontörvény pedig az MTA kutatóhálózatának és köztestületének a közfeladatok új rendszerébe illesztését kívánja meg. Az MTA-nak ezek figyelembevételével kell újrafogalmaznia helyzetét s szerepét a magyar tudományosságban.

3. Mindezek jegyében az MTA elnöke széleskörű egyeztetést folytatott az akadémiai reform kérdéseiről a kormány érdekelt minisztériumainak és szervezeteinek vezetőivel, elsősorban a pénzügyi, az agrár, az igazságügyi, a gazdasági és az oktatási tárca vezetőivel valamint az Államreform Bizottság vezetőjével. Külön is kiemelendő az az egyeztetés, amelyet a Magyar Rektori Konferencia vezetésével folytattunk.

4. Az EU 7. Keretprogram új kiválósági preferenciái is átalakításokat és hangsúlyváltásokat igényelnek. Ennek sajátos oldala a regionális diverzifikálódás igénye.

5. Versenyképességünk a nemzetközi innovációs piacon megköveteli a főhivatású kutatóhálózat megerősítését, ami jellemző és sikeres kutatásszerveződési forma az Európai Unióban (például Ausztriában, Németországban, Franciaországban, Hollandiában).

III. Helyzetértékelés

A Magyar Tudományos Akadémia Vezetői Kollégiuma áttekintette az akadémiai reformfolyamat eddigi eredményeit, és megállapította, hogy a 2006. évi májusi, illetve októberi Közgyűlés döntéseinek megfelelően a meghatározott célok időarányosan teljesültek.

1. *A reform első szakaszában, 2006-ban az akadémiai kutatóhálózat és kutatás-menedzsment területén az MTA vezetése végrehajtotta a saját hatáskörben megtehető minőséglvű változásokat:*

- az intézetigazgatói pályázatokat *nemzetközi körben hirdettük meg*, kifejezve s egyben érvényesítve is a tudomány nemzetközi versenyterének kihívásait;

- a *támogatott kutatócsoportok hálózatának forrásait* versenypályázati formában, a nemzetközi teljesítményt és kutatói kapacitást egyaránt figyelembe vevő döntési folyamattal osztottuk fel, ezzel koncentrálva, hatékonyabbá téve a rendszert;

- a *bázisfinanszírozástól függetlenül* kaphattak támogatást a nemzetközi teljesítményekkel és gazdasági-társadalmi hasznosulással már bizonyított kutatóhelyek;

- a titkársági szervezetben *a kutatóhálózatot jobban kiszolgáló struktúrát* hoztunk létre, önálló kutatóintézeti főosztályt, illetve kutatás-fejlesztési és innovációs főosztályt szervezve, valamint racionalizálva a titkársági működést;

- *nemzetközi részvételű zsűri*k jöttek létre az MTA elnökének kezdeményezésére, a tudományos osztályok felkérésével, melyek tagjai közreműködnek a pályázati elbírálási és intézetértékelési folyamatokban. A 2007. évi igazgatói

pályázatokhoz felkért ajánló bizottságokat már ebből a körből kiindulva állítottuk össze;

- a **magas színvonalon teljesítő fiatal kutatók további alkalmazását** tette lehetővé az erre szolgáló határozott idejű létszámkeret bevezetése, így tovább nőtt a fiatalok aránya az akadémiai intézetekben;

- a strukturális és történeti eredetű **aránytalanságok**, melyek az MTA tagjai között **a nők és fiatalok hátrányára** alakultak ki, **jelentős mértékben csökkennek a tagválasztás során** (megőrizve a minőségi kritériumok elsőbbségét), valamint **tovább javult a fiatal kutatók aránya** a kutatóintézetekben.

2. A reform második szakaszában, 2006–2007-ben az MTA aktívan részt vett a kormányzati kutatás-fejlesztési stratégia kidolgozásában és az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) kidolgozásában, következetesen képviselve a tudásalapú gazdaság és társadalom értekeit.

- A kormány 2007. március 28-i ülésén elfogadott **középtávú tudomány-, technológia- és innováció-politikai (TTI) stratégiájának** előkészítése során az MTA határozottan megfogalmazta reformelveit **az alapkutatás minőségelvű fejlesztése, az ehhez elengedhetetlen főhivatású akadémiai intézethálózat függetlenségének fenntartása és a gazdasági-társadalmi hasznosulás korszerű formáinak előtérbe állítása** területén. A kormányzati dokumentum intézkedési tervének kidolgozása során továbbra is szükséges az MTA reformjának végrehajtásával alátámasztanunk törekvéseinket.

- Külön kiemelendő, hogy az Akadémia elleni korábbi megfontolatlan támadásokkal és méltatlan vitákkal szemben a kormány illetékes miniszterei kifejezetten **elismeréssel és kiemelt helyen hivatkoztak az MTA-val történő egyeztetésekre.**

- Az **ÚMFT társadalmi vitájában az MTA kiemelt partnerként jelent meg**, közreműködésünk hatására jelentősen, a tudásgazdaság preferenciái alapján változott az eredeti előterjesztés. Az MTA részvételét az összegzéskor a kormányfő és az NFÜ kormánybiztosa is nagyra értékelte. Kiemelkedő eredménye közreműködésünknek a magyar kutatásbázis számára távlatokat nyitó fejlesztési pólusprogramokban megkövetelt kutatás-fejlesztési részvétel.

- Az ÚMFT-t részletező Operatív programokkal kapcsolatban megfogalmazott **korábbi fenntartásaink igazolódtak**, ugyanis az Akcióprogramoknak jelenleg sem a konstrukciós formájuk, sem anyagi feltételrendszerük nem elégséges a K+F gazdasági-társadalmi hasznosulásának megvalósulásához. Itt az MTA egyszerre képviseli az egyeztetésekben intézethálózata és az egész magyar tudományosság érdekeit.

3. A reform harmadik szakaszának kidolgozását a Reformbizottság MTA elnöke által felkért munkacsoportjai végezték el az MTA alelnökeinek vezetésével. Javaslatokat a Reformbizottság, majd az MTA Vezetői Kollégiuma és Elnöksége februárban megvitatta és véglegesítette. A munka során született háttéranyagok az MTA honlapjának reform-rovatában olvashatóak.

4. A reformfolyamat kezdeményezésének köszönhetően termékeny és magas színvonalú közös gondolkodás és vita indult el az akadémiai közösségben. A reform részeként egy olyan kommunikációs programot valósítottunk meg,

amely az akadémiai reform elfogadtatáshoz és a kutatás-fejlesztés társadalmi és döntéshozói elismeréséhez nélkülözhetetlen közbizalmat erősítette meg. **A reform konkrét lépéseinek meggyőző ereje és hatékony kommunikálása eredményeképpen a Kormány képviselői nyilvánosan is támogatták az Akadémia reformtörekvéseit és tovább erősödött az Akadémia szakmai és társadalmi elfogadottsága, amit közvélemény-kutatási eredmények is mutatnak.**

IV. Az akadémiai reform soron következő lépései

Az akadémiai reform harmadik szakaszában egyfelől **folytatjuk az Akadémia saját szervezeti működésében végrehajtható hatékonyságelvű átalakításokat**, melyek megfelelnek az ország versenyképességét szolgáló társadalmi-gazdasági igényeknek, az EU 7. Keretprogram támasztotta elvárásoknak valamint a nemzetközi tudományos élet minőségi kívánalmainak, másfelől – összhangban a kormány középtávú tudomány-, technológia- és innováció-politikai stratégiájával – **kezdeményezzük a döntéshozók-nál az Akadémiai Törvény és a kapcsolódó gazdasági, illetve innovációs törvények módosítását.**

1. Akadémiai intézeti átalakítások

Alapelvünk: **az akadémiai kutatóhálózat (amely Magyarország meghatározó teljesítményű főhivatású kutatásbázisa), a professzionális tudománymenedzsment és tudományos értékelés kívánatos összhangjának továbbfejlesztésével a Magyar Tudományos Akadémia keretei között működjön tovább, kellő kutatási potenciálú önálló intézetek, intézetcentrumok és hálózati központok formájában.**

Kiindulópontunk az átalakításokban, hogy a magas teljesítményű kutatóhálózatnak éppen a teljesítmény fenntartása érdekében kell újragondolnia szervezetét. Ennek főbb nemzetközi meghatározó tényezői:

- Megváltoztak a kutatási prioritások.
- Növekedett a kutatóintézetek színvonalon tartásához szükséges kutatói és gazdálkodási „kritikus tömeg”.
- Élesedik a kutatási verseny, új szereplők jelennek meg.
- Növekszik az igény a szakmaközi, interdiszciplináris kutatási szervezetekre.
- A tudás gazdasági hajtóereje egyre jobban előtérbe kerül.

1.1. Az akadémiai kutatóhálózat számára **rögzítjük a költségvetési finanszírozásért teljesítendő közfeladatokat, az ezekhez szükséges feltételrendszert, valamint a számonkérés formáit.** Mindezt az akadémiai kutatóhálózat egységeivel 5-8 éves távlatú megállapodásban rögzítjük. Ez szükségessé teszi a jelenlegi kutatóintézeti hálózat teljes körű feladat- és költségvetési struktúrájának felülvizsgálatát és az ennek alapján szükséges átalakításokat.

1.2. Az ellátmány növekedésének ütemét figyelembe véve, a kutatóintézetek költségvetésében az eddigi mértékhez képest **növeljük a versenyelvűen elosztott feladat-finanszírozás részarányát.** Itt a kiválóságot, a társadalmi-gazdasági hasznosságot (beleértve az oktatási hasznosulást) és a nemzetközi referenciákat tekintjük mérvadónak.

1.3. A már működő akadémiai példák alapján, döntően hálózatos együttműködések formájában, **újabb intézet-**

centrumok, központok, nemzeti laboratóriumok megalakítását indítjuk el, folytatva az eddigi kezdeményezéseket. (Alba Innovációs Park, Társadalomtudományi Központ, mezőgazdasági intézetek).

1.4. Az Akadémia által működtetett kutatási centrumok kötelezően és vállaltan *a teljes magyar kutatói hálózat számára kínálnak szolgáltatást*, mégpedig *intézményesített* kutatási, fejlesztési és felsőoktatási együttműködések keretében. Külön hangsúlyozzuk a felsőoktatási együttműködések fontosságát a doktori képzés területén, itt keretmegállapodásokat dolgozunk ki az akadémiai intézetek és az egyetemek között.

1.5. Az Akadémia kialakítja *a vagyongazdálkodás professzionális rendszerét*, beleértve az egyre fontosabb szellemi vagyon kezelését. Ehhez első lépésként *felmérjük az intézeti szellemi vagyont, a szabadalmakat és felértékeljük a tárgyi vagyont*.

1.6. Az Akadémia továbbra is folytatja olyan vagyoni jellegű gyűjtemények kezelését, melyek szakszerű fenntartása a *nemzeti örökségmegőrzésnek és a kutatómunkának is alapvető bázisát* szolgálja. Ezt a közfeladatok részeként kell világosan megfogalmaznunk.

1.7. Az akadémiai kutatóhálózat irányításában, menedzselésében és minőségbiztosításában meghatározzuk az *egyszemélyi felelősségi- és jogköröket*. Az intézetek ellenőrzését és értékelését az Akadémiai Törvénynek megfelelően az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa (AKT) végzi. Az AKT hatékonyságának növelése érdekében javasoljuk létszámának csökkentését. Az ellenőrzésbe és az értékelésbe hangsúlyosabban bevonjuk *a magyar társadalom és gazdaság, valamint a nemzetközi tudományos élet képviselőit*

1.8. Az intézethálózatot érintő irányítási jogköröket elvi szinten az Akadémia elnöke, költségvetési fejezetgazdaként az MTA főtitkára az AKT-ra támaszkodva látja el. A főtitkár elsődleges feladata az intézethálózat menedzselése, képviselete. Az MTA elnökének munkáját egy létrehívandó tanácsadó testület, a *társadalmi-gazdasági tanács* segíti.

1.9. A *tudományos munkakörben* foglalkoztatottak kinevezési rendszerét a kutatói munka sajátosságainak megfelelően – a határozatlan időre szóló kinevezés általános gyakorlatának megszüntetésével – *egyértelmű követelményeket tartalmazó előmenetel* alapján szabályozzuk. A készülő Felsőoktatási Törvénnyel összhangban akadémiai intézetek kutatóinak *csak egy teljes munkaidős állásuk lehet*. Az egyetemeken vezető oktatói státuszban lévő kutatók kettős alkalmazásáról az érintett egyetem és a kutatóintézet megállapodása rendelkezze!

1.10. A kutatói teljesítményértékelés során megvalósuló minősítésnek konkrét *munkajogi, illetve bérezési következményei* lesznek.

1.11. Összegezzük a *tudományos teljesítményértékelés* akadémiai rendszerét és azt a szükséges fejlesztések alapján felajánljuk a teljes magyar kutatóhálózat számára. Független, nemzetközi bírálati rendszert alakítunk ki az intézetértékelés és pályázati értékelés megvalósítására!

1.12. Az MTA segíti a *spin-off* (vagyis a kutatóhelyek szellemi bázisán létrejövő, a kutatási eredményeket hasznosító) és a *start-up* (vagyis fejlesztéseket hasznosító, induló jellegű) *cégek alapítását* a kutatóhálózatban és ezek környezetében, intézeti tulajdonosi többséggel.

1.13. A kutatóintézeti *igazgatók teljes önállósággal és felelősséggel* látják el feladataikat, munkájukat a kutatóközpontok és intézetcentrumok mellé rendelt *nemzetközi tudományos tanácsadó testületek értékelése alapján minősíti* az MTA vezetése, *s ennek alapján állapítja meg díjazásukat*. A kutatóintézetekben működő csoportok, kutatók tevékenységének értékelése az igazgatók felelőssége és jogköre.

1.14. Az Akadémia tovább folytatja *szolgáltatásai fejlesztését a kutatóhálózat számára* tudomány-kommunikációs és kutatás-menedzsmenti képzés indításával.

2. Akadémiai kezdeményezések a döntéshozók számára
A reformcélokhoz igazodó konkrét intézkedések kijelölése, megvalósítása nem képzelhető el a jelenlegi szabályozási környezetben. Ezért az Akadémia kezdeményezi a döntéshozóknál az Akadémiai Törvény és a kapcsolódó gazdasági, illetve innovációs törvények módosítását, ami terjedjen ki elsősorban a következőkre:

2.1. Az *Akadémiai Törvény* olyan irányú módosítása, amely ezen előterjesztésben megfogalmazott változtatásokhoz feltétlenül szükséges, vagy az egyéb törvényekkel való harmonizálást szolgálja. A törvényelőkészítés egyeztetései során az MTA vezetése csak a tudományos osztályok által megtárgyalt és a Közgyűlés által jóváhagyott tervezetet támogatja.

2.2. *A teljesítményértékelés és alkalmazások* jogszabályi kereteinek átalakítása az akadémiai kutatóintézetek *finanszírozandó és számonkérhető feladatainak* rögzítésére, valamint a kutatóintézetek és kutatók *értékelési formáinak érvényesítésére*.

2.3. *Vagyongazdálkodási szabályozás* létrejöttét kezdeményezzük, amely a közfinanszírozású kutatóhelyek (így az MTA és a felsőoktatási intézmények) részére *önálló vagyongazdálkodási lehetőséget, tehát korlátozásoktól mentes rendelkezési jogot biztosít az általuk létrehozott vagy megszerzett szellemi tulajdon felett és kellő mértékű önállóságot ad a tárgyi vagyon működtetésében, birtoklásában*. Ennek alapján a kutatóhely jogosult lenne a szellemi tulajdont értékesíteni, a vagyonkezelés jogát, valamint a vagyon használatát, illetve a hasznosítás jogát másnak átengedni, a szellemi tulajdont bármilyen módon megterhelni. A szellemi tulajdon mellett egyértelműen rendezni kell az ingatlan- és egyéb vagyoni elemek tulajdon- és kezelési jogát. Ehhez a készülő államháztartási törvény rendelkezéseivel kell az akadémiai kutatóhelyek számára alkalmas megoldásokat összhangba hoznunk. Az MTA mindezek során gondoskodik a korábbi akadémiai vagyon (például a Vigyázó-örökség) tekintetében az Akadémia tulajdonlásának elismertetéséről.

2.4. *Pénzügy-gazdálkodási reformot* kezdeményezünk a kormányzatnál, melynek nyomán a gazdálkodás igazodik a tudományos kutatómunka naptári éveken túlnyúló működési jellegéhez.

2.5. Elengedhetetlen olyan *finanszírozási formák (forgóalap stb.) költségvetési biztosítása*, amelyek lehetővé teszik a magyar résztvevő az *EU 7. Keretprogram* pályázataiban, valamint az utófinanszírozási pályázatokon való nagyobb mértékű részvételt.

2.6. Az Akadémia országos program indítását kezdeményezi kormányzati és társadalmi-szervezetek közreműködésére is számítva, amely **erősíti a természet-tudományos és műszaki felsőoktatás rekrutációs bázisát**, fejleszti a reáltudományos kultúra erősödését. Oktatási fejlesztéseket is szorgalmazunk a kommunikációs és szociális kompetencia erősítése érdekében az információs, valamint média-kultúrában egyaránt.

3. Az akadémiai törvény és alapszabály átalakítása során a köztestületi működésben is módosításokat kezdeményezünk:

3.1. A köztestületi tevékenység három, hierarchikus szintbe rendezhető: tudományos bizottságok, osztályok, közgyűlés. E szintek változtatása nem indokolt.

3.2. Az osztályok az MTA tudományos testületének alapegységei, együttesen alkotják a tudományos testületet. Ennek értelmében feladataik a tudományos kérdésekre és a teljesítmények értékelésére koncentrálandók. Tagjaik: akadémikusok és a doktorok választott képviselői (utóbbiak száma nem haladhatja meg az osztályhoz tartozó akadémiai tagok számának felét), valamennyien szavazati joggal (kivéve az akadémikus-jelölést, amely az akadémikusok zárt ülésén történik). Az osztályok tudományos feladataik (előadások, vitaülések, székfoglalók szervezése, a publikációk, folyóirat-kiadás kontrollja) gyakorlása révén a tudományos testületi élet konstitutív elemei. Megvitatják a szakterületeik körébe tartozó akadémiai kutatóintézetek beszámolóit és terveit, valamint foglalkoznak a tudományos kutatás egészével, az akadémiai hálózaton kívüli (felsőoktatási, ágazati, vállalati) kutatóhelyekkel is.

A diszciplínákat képviselő tudományos bizottságokat (továbbá az új tudományágakat megjelenítő albizottságokat, interdiszciplináris bizottságokat) az osztályok működtetik.

3.3. Közgyűlés, elnökség, vezetői kollégium. Ezek viszonya is átgondolandó. A közgyűlésben intézményesíteni kell az egyetem rektorai képviselőinek és az akadémiai kutatóintézetek igazgatóinak részvételét. A közgyűlés operatív jellegű funkcióit csökkenteni, stratégiai szerepét növelni kell. A nemzeti jelentőségű tudomáspolitikai döntések tervezetét – például az Akadémiai Törvény mindenkori esetleges módosításáról – a Közgyűlés elé kell terjeszteni. Az Akadémiai Törvény módosítása és az új alapszabály kidolgozása során ki kell alakítani az operatív döntések meghozatalának hatékony, de a választott testületek által ellenőrizhető rendszerét.

3.4. Az Akadémia általános tudományos és kulturális felelőssége. A Magyar Tudományos Akadémia a magyar tudomány és kultúra egészéért érzett és viselt felelősségéből következően részt vesz a kompetenciájába tartozó tudományos értékelésben és hitelesítésben, valamint a nemzeti tudomáspolitikai kialakításában. **A MTA kezdeményezi a magyarországi kutatóhelyeken folyó kutatások értékeléséhez szükséges törvényi keretek megteremtését, és részt vesz azok kidolgozásában.** A Magyar Tudományos Akadémia javaslatot tesz a Magyar Rektori Konferenciával közösen működtetett bizottsági rendszerének létrehozására, az akadémiai kutatóintézetekben és az egyetemeken folyó kutatások tervezésének összehangolására, és értékelésük módszereinek és intézményeinek kialakítására.

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Köztársaság Honvédelmi Minisztériuma között

A Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Köztársaság Honvédelmi Minisztériuma (a továbbiakban: Felek) felismerve és elfogadva, hogy a tudás alapú társadalom kialakításának korában a biztonság megszerzésének és a védelmi képességek fejlesztésének alapvető eszközei a tudományos kutatások és fejlesztések, kinyilvánítják azon szándékukat, hogy közfeladataik ellátása során a hazai és nemzetközi tudomány művelésében, támogatásában, és eredményeinek terjesztésében együtt kívánnak működni.

A Felek a kölcsönös előnyökön nyugvó együttműködés során tiszteletben tartják az egymás működési feltételeit meghatározó törvényeket, határozatokat, rendeleteket, szabályokat, és arra törekuszenek, hogy tudományos programok szervezésével, a tudományos kutatások eredményeinek közzétételével és felhasználásával elősegítsék a kor követelményeinek megfelelő biztonság kialakítását, megszilárdítását, a béke, a nemzetközi biztonság és stabilitás fenntartását, valamint a védelmi képességek fejlesztését.

Ennek érdekében a Felek a tudományos kutatás és fejlesztés, a tudományszervezés és a tudományos információszolgáltatás, a katonai felsőoktatás és a doktori (PhD) kép-

zés területein az alábbi együttműködési megállapodást kötik:

I. AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS CÉLJA

1.) A Magyar Tudományos Akadémia köztestületi szerveiben (közgyűlés, elnökség, tudományos osztályok, bizottságok) meglévő tudományos ismeretek, valamint az Akadémia kutatóintézeteiben végzett tudományos kutatások eredményeinek felhasználása a Magyar Köztársaság biztonsága és védelme érdekében.

2.) Az országos tudományos kutatások és fejlesztések honvédelmet és a haderőt érintő területein a gyakorlatban hasznosítható, bevezethető tudományos eredmények terjesztésének és alkalmazásának elősegítése.

3.) Rendszeres részvétel olyan tudományos kutatások és pályázatok szervezésében, értékelésében, melyek eredményei az ország biztonságának kialakítása és védelmi képességeinek fejlesztése során felhasználásra kerülhetnek.

4.) Az egyéb tudományterületekhez tartozó tudományágak, valamint a hadtudományok kapcsolatának elmélyítése, további fejlesztése.

5.) A hazai és nemzetközi biztonsággal kapcsolatos kutatások és fejlesztések eredményeinek nemzetgazdasági hasznosítása, különös tekintettel a komplex biztonság problémáira, valamint az anyagtudomány, a biológia, az informatika és az automatizálás tudományterületeire.

6.) Az együttműködés során a Felek tiszteletben tartják a kölcsönös előnyök és az egyenjogúság elvét.

7.) Az együttműködés során felmerülő esetleges félreértéseket a Felek közvetlen megbeszélés útján, minden esetben azonnal tisztázzák.

8.) A Felek együttműködése nem sérthet kormányzati érdekeket.

II.

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS TERÜLETEI

A Felek a megjelölt célok érdekében, a tudományos tevékenység különböző formájában, a tudományos igények és lehetőségek alapján folytatják és tovább fejlesztik együttműködésüket az alábbi területeken:

1.) A tudományirányítás, -szervezés és -koordinálás területén a Felek kölcsönösen tájékoztatják egymást a tudományos kutatásra, fejlesztésre vonatkozó koncepciókról, és egyeztetik kutatási terveiket és programjaikat, a különösen fontos tudományos feladatokat.

2.) A tudományos kutatás és fejlesztés érdekében a Felek ösztönzik és elősegítik a felügyeletük alá tartozó szervek (testületek, intézetek) között a tudomány egyes területein a tartós kapcsolatok létrehozását és a szoros tudományos és kutatási együttműködést.

3.) A tudományos eredmények értékelése és felhasználása területén a Felek rendszeresen együttműködnek a kutatási eredmények elbírálásában és hasznosításában, elősegítik a tudományos teljesítmények közös érdekeknek megfelelő közreadását, publikálását.

4.) Az ország és a nemzetközi biztonság témakörében közös tudományos kutatásokat kezdeményeznek.

5.) Az ország biztonságának kialakítása, megszilárdítása, valamint a védelmi képességek fejlesztése érdekében megvizsgálják az ezekben a témakörökben kiírt nemzetközi pályázatokon a közös részvétel lehetőségét.

6.) A felmerült konkrét igények alapján együttműködnek a nemzetközi tudományos kapcsolatok (konferenciák, egyezmények, kutatások stb.) erősítése területén.

7.) A Felek a nemzetközi tudományos tevékenységük során szükség szerint egyeztetik álláspontjukat és együttműködnek az egységes nemzeti kutatást érintő (pl. NATO Kutatási és Technológiai Ügynökség, Európai Védelmi Ügynökség) interdiszciplináris kérdésekben.

8.) A Felek biztosítják egymás számára a lehetőséget a hazai tudományos rendezvényeken történő részvételre és elősegítik az együttes tudományos tanácskozások megrendezését a közös érdeklődésre számot tartó témákban.

9.) A tudományos információellátás teljesebbé tétele érdekében a Felek biztosítják egymás részére a tudományos munka során felmerülő tájékoztatást, adatszolgáltatást, lehetőségeikhez mérten segítik a korszerű információszerezési rendszerek kiépítését és kölcsönös felhasználását.

10.) A Felek szorgalmazzák az akadémiai kutatóhelyek munkatársainak közreműködését a katonai felsőoktatásban és a doktori (PhD) képzésben.

III.

A FELEK KÖTELEZETTSÉGEI

A Felek – abból kiindulva, hogy a szorosabb együttműködés kedvezőbb feltételeket teremt a tudományos tevékenység területein – az alábbiakat vállalják:

1. A Magyar Tudományos Akadémia:

a.) tájékoztatást ad a tudományok művelése és a tudományos kutatások koncepciójáról és fontosabb fejlesztési irányairól, kiemelten a biztonsággal és védelmi képességfejlesztéssel kapcsolatos témakörökről;

b.) információt ad a tudományterületek és a tudományágak fejlesztése érdekében kiírt pályázatokról, és a hazai hadtudományok fejlesztése érdekében időközönként pályázatokat ír ki;

c.) támogatja a tudományterületekhez és az egyes tudományágakhoz kapcsolódó hadtudományi kutatási programokat, és elősegíti a védelmi tudományok művelői és intézményei tudományos tevékenységét;

d.) lehetővé teszi a tájékozódást az akadémiai kutatóhelyeken létrejött tudományos eredményekről, kész fogadni kutatóhelyein a védelmi tudományok művelőit a közös tudományos feladatok megoldására, elősegíti a szakértők kölcsönös cseréjét és kutatási megbízatásait;

e.) bevonja a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség tudományos képviselőit (a tudományos fokozatosokat) a Felek által fontosnak tartott akadémiai testületekbe, (tudományos osztályok, tudományos bizottságok és akadémiai kutatóintézetek).

f.) meghívja a HM képviselőjét az általa kiírt, a biztonság kialakításának, megszilárdításának, valamint a védelmi képességek fejlesztésének témakörét érintő pályázatok elbírálását végző csoportok munkájába;

g.) az ország komplex biztonsága témakörében közös tudományos kutatásokat kezdeményez, és részt vesz azok finanszírozásában;

h.) a hazai tudományos kutatás eredményeinek rendszeres értékelésekor kitér a hadtudományi teljesítmények minősítésére és a magyar tudomány általános helyzetéről szóló beszámolóiban, jelentéseiben bemutatja a hadtudományi kutatómunka állapotát és eredményeit;

i.) a tudományos eredmények felhasználása érdekében közreműködik a katonai felsőoktatásban és a doktori (PhD) képzésben;

j.) a tudományos tevékenység elismerése során, pályadíjak, tudományos díjak, tudományos címek adományozása esetén, figyelembe veszi a hazai védelmi tudományok művelőinek eredeti és kiemelkedő alkotásait.

2. A Honvédelmi Minisztérium:

a.) tájékoztatást ad a tárca területén folyó legjelentősebb tudományos kutatásokról, fejlesztésekről, tudományos kutatóhelyekről (az 1. sz. mellékletben tételesen felsorolva), amelyeket az Akadémia figyelmébe kíván ajánlani;

b.) az igényeknek megfelelően a hadtudományok helyzetéről és eredményeiről összegzett értékeléseket bocsát az Akadémia rendelkezésére;

c.) a hadtudományi elemzések, prognózisok, tanulmányok összeállításánál törekszik a hazai tudományterületek és tudományágak kutatási eredményeinek hasznosítására;

d.) részt vesz az ország és a nemzetközi biztonság megszilárdítását, illetve a védelmi képességek fejlesztését szolgáló tudományos kutatások eredményeinek értékelésében és felhasználásában, alkalmazhatóságuk alapján azokat erkölcsileg és anyagilag támogatja;

e.) a kölcsönös érdeklődésre számot tartó közös tudományos kutatásokat kezdeményez és részt vállal azok finanszírozásában;

f.) ajánlásokat tesz a tudományos testületek, osztályok, pályázatok elbírálását végző bizottságok munkájába bevonható szakemberekre, tudományos fokozatokra;

g.) adományozhatóvá teszi a honvédelemért végzett kiemelkedő alkotómunka elismerésére szolgáló díjakat a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagjai és kutatói számára;

h.) közreműködik annak bemutatásában, hogy a magyar tudomány milyen módon járul hozzá a biztonság megszilárdításához, a védelmi képességek fejlesztéséhez, és támogatja az ezeket a célokat szolgáló kutatások eredményeinek közreadását, publikálását;

i.) lehetőséget biztosít az akadémiai testületeknek, tudományos osztályoknak, bizottságoknak kihelyezett tudományos rendezvények a Honvédelmi Minisztérium intézményeiben történő megrendezésére;

j.) lehetőséget teremt a tudományos fokozatosok és fiatal kutatók számára szakmai tudásuk hasznosítására, gyarapítására.

k.) a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem bázisán biztosítja a IX. Osztály Hadtudományi Bizottság működésének minden oldalú feltételeit.

IV.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

1.) A jelen Együtműködési Megállapodás a Felek közötti együttműködés céljait és általános kereteit tartalmazza.

2.) A tudományterületek, a tudományágak és a védelmi tudományok konkrét kutatási tervei, fejlesztési programjai megvalósításában a Felek érdekelt testületei, intézményei és kutatóhelyei közvetlenül állapodnak meg, kötnek szerződést. Ezek a részmegállapodások és szerződések a jelen Együtműködési Megállapodás szerves részét képezik.

3.) A Felek háromévenként legalább egyszer áttekintik az együttműködés helyzetét, feladatait, és szükség esetén megfelelő lépéseket, intézkedéseket tesznek.

4.) A Felek a közös munka koordinálásával megbízzák:
– a Magyar Tudományos Akadémia részéről az Elnöki Titkárságot és azon keresztül a IX. osztály Titkárságát és Hadtudományi Bizottságát;

– a Honvédelmi Minisztérium részéről a Kommunikációs és Toborzó Főosztályt, és azon keresztül a Tudományos-vezető Osztályt azzal, hogy az együttműködésről a IV. fejezet, 3. pontnak megfelelően, illetve más indokolt esetben tájékoztatót, előterjesztést vagy jelentést készítsenek elő és terjesszenek fel a felmerülő kérdések és problémák megoldására.

5.) Az együttműködés során felmerülő költségeket a Felek az egyes részmegállapodásokban és szerződésekben foglaltak szerint biztosítják.

6.) Jelen Együtműködési Megállapodás meghatározatlan időre szól és a Felek aláírásával egyidejűleg hatályba lép.

7.) A Felek által aláírt Együtműködési Megállapodást tájékoztatásul meg kell jelentetni az Akadémiai Értesítőben és a Honvédelmi Közlönyben.

Budapest, 2007. május 16-án

Vizi E. Szilveszter s. k.
a Magyar Tudományos Akadémia
elnöke

Szekeres Imre s. k.
a Magyar Köztársaság
honvédelmi minisztere

KÖZLEMÉNYEK

T Á J É K O Z T A T Ó

a Magyar Tudományos Akadémia Doktora cím adományozásáról

JOBBÁGY ÁKOS

„Neurális és kardiovaszkuláris betegségekben szenvedők korai diagnosztizálása és állapotuk objektív minősítése” című munkája alapján,

LAKI MIHÁLY JÓZSEF

„Vállalkozók és vállalkozás szokatlan feltételek között” című munkája alapján,

SASVARI LAJOS GYÖRGY

„Társas kapcsolódás és a reprodukció adaptív összefüggése madarakon” című munkája alapján,

VÁGVÖLGYI CSABA

„Gyakorlati jelentőségű járomspórás gombák taxonómiájának és genetikai állományának vizsgálata” című munkája alapján,

elnyerte a Magyar Tudományos Akadémia Doktora címet;

a Doktori Tanács által odaitélt kandidátusi fokozatokról

RONTÓ ANDRÁS

„Numerikus-analitikus módszerek többpontos peremérték-feladatok vizsgálatában” című munkája alapján honosítással a matematikai tudomány kandidátusa.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára pályázatot hirdet középiskolában (gimnáziumban, szakközépiskolában) huzamosabb ideje (legalább öt éve) teljes munkaidőben oktató pedagógusok érdemes tudományos munkásságának elismerésére.

Pályázni lehet olyan tudományos munkával (monográfiával, nagyobb lélegzetű tanulmánnyal, kísérleti eljárási eredménnyel, forráskiadvánnyal stb.), amelynek hozama tényleges előrelépést jelent az adott kérdéskör alaposabb

tudományos feltárása terén. A pályázatokhoz mellékelni kell a pályázó szakmai önéletrajzát, valamint a középiskola igazolását a tanári pályán eltöltött évekről.

A pályamunkát a Magyar Tudományos Akadémia főtítkára részére, a borítékot az **MTA Titkársága Kutatóintézeti Főosztálya vezetőjének címezve** kell benyújtani (1245 Budapest, Pf. 1000). A pályamunkákat egy példányban nyomtatott formában (ha a munka jellege megköveteli, elektronikus adathordozón) kérjük benyújtani.

A pályamunka beérkezési határideje **2007. szeptember 28. napja 14,00 óra.**

A korábban elnyert díj birtokosa öt év után pályázhat ismételen.

A benyújtott pályaművet a tudományterületileg illetékes akadémiai kutatóintézet vagy szakbizottság bírálja el. A pályadíjak odaítéléséről a bírálók értékelő véleménye alapján az MTA főtítkára dönt.

Évente 12 pályadíj kerül kiosztásra. A pályadíj összege egyénekenként százötvenezer forint. A pályázat eredményéről a pályázók névre szóló értesítést kapnak.

A pályadíj ünnepélyes átadására 2007. december közepén kerül sor, amelyről az MTA a sajtó útján tájékoztatja a szélesebb közvéleményt.

Dr. Meskó Attila s.k.,
a Magyar Tudományos Akadémia főtítkára

FOGADÓÓRÁK

Vizi E. Szilveszter, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hónap első hétfőjén 16–17 óra között – bármely természetű ügyben – fogadóórát tart. Az Akadémia köztestületi tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Meskó Attila, a Magyar Tudományos Akadémia főtítkára minden hétfőn 15:30–17:00 óra között – előzetes bejelentkezés alapján (tel.: 269-0114) – fogadóórát tart. Az Akadémia köztestületi tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

AKADÉMIAI ÉRTESÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja

Szerkeszti: az MTA Titkársága Jogi és Igazgatási Főosztálya

1051 Budapest, Nádor u. 7.

Szerkesztő: dr. Horváth László

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó Zrt. igazgatója

Budapest, 2007. Nyomdai táskaszám: 4656

A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Nyomda Kft. végezte

Felölös szerkesztő: dr. Horváth László. – Termékmenedzser: Marton Andor

Megjelent: 3,5 (A/5) ív terjedelemben – HU ISSN 0865-9303

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág (Budapest VIII., Orczy tér 1.; postacím: 1008 Budapest).

Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailen (hirlapelofizetes@posta.hu)

és faxon (303-3440). További információ: 06 80/444-444.

Előfizetési díj egy évre 4860 Ft + áfa. – Példányszámonkénti ára: 405 Ft + áfa.